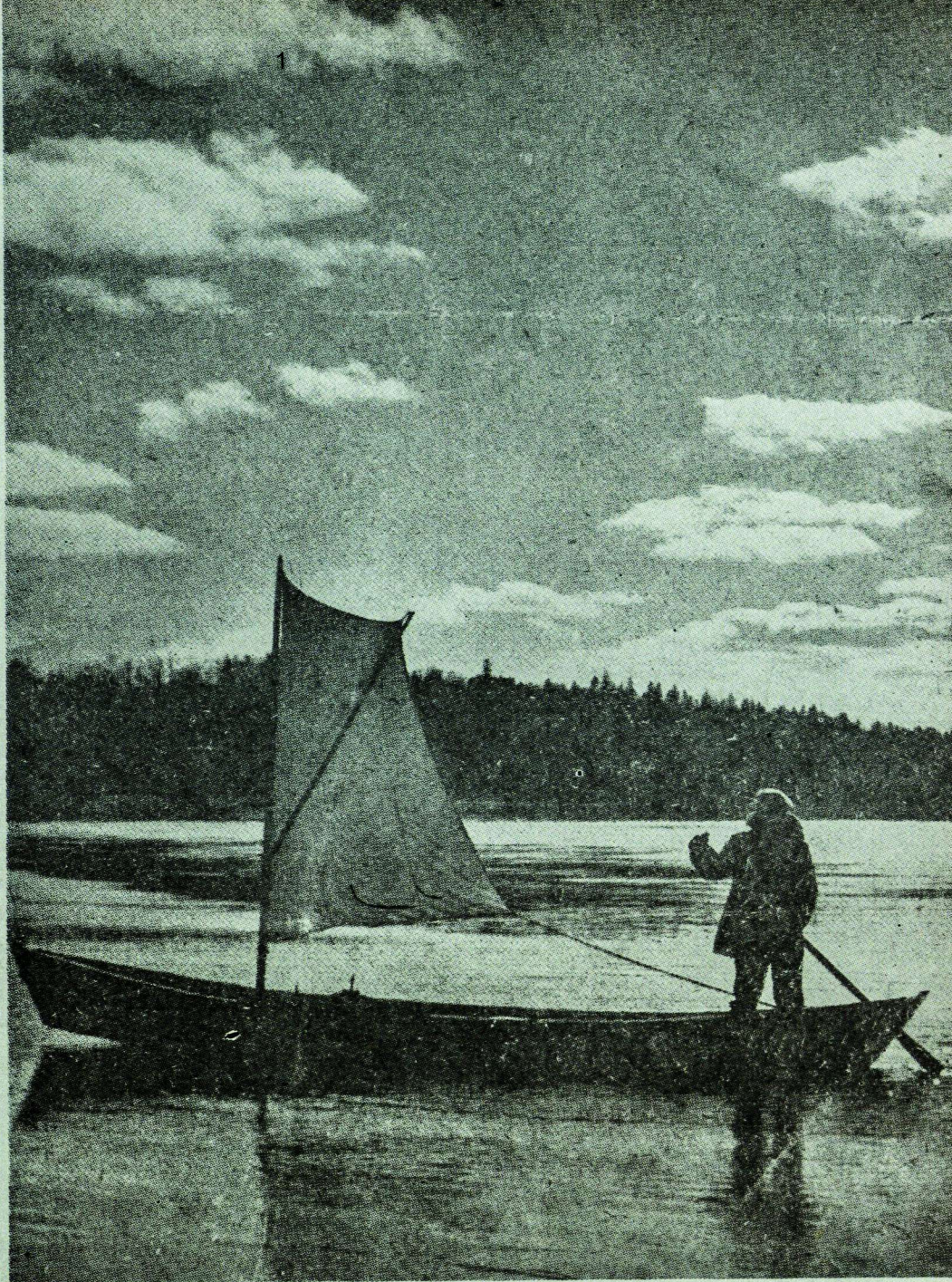

1953

Nr. 5

PAVASARIS
N E M U N E

KARYS

REAL ESTATE

MORTGAGES

A. IVAS

545 East Broadway, South Boston, Mass.
 Representing A. Ivas Lithuanian Agency
 Tel. SO 8-0605 - 8-0606

Vietos ir toliau gyvenantieji lietuviai, norintieji įsigyti nekilnojama turta Bostone ar jo apylinkėse, kreipkitės į A. IVA, kurio patarnavimu visi džiaugiasi.

WILLIAM J. DRAKE - DRAGUNAS
 LIETUVIS ADVOKATAS

85-03 WAREHAM PL.
 JAMAICA, N. Y.
 Tel. Jamaica 6-7272

VIKTOR SIWINSKI

BUV. STANLEY

MEAT MARKET

Naujai Pertvarkyta Įvairiausių Maisto Produktų Krautuvė.

Geriausios kokybės visų rūšių mėsa, šviežios ir rūkytos dešros, sveikiausių ir skaniausių rūšių ledai (ice cream), alus, vaisvandeniai, sumuštiniai (sandwiches).

MALONUS IR SKUBUS PATARNAVIMAS ANGLŲ, LIETUVIŲ IR LENKŲ
 K A L B O M I S

Greatneckiškiai Užeikite Įsitikinti!

156 Steamboat Rd. Great Neck, N. Y.

M and Z
AUTO COLLISION WORKS

Lietuvių specialistų collision ir auto taisymo dirbtuvė

Bodies and Fenders straightened —
 Complete auto painting
 D U C O Refinishing

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai.

TEPIMAS IR POLIRAVIMAS

Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai

J. MALDUTIS — Z. ZALIAUSKAS
 937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Tarpe Morgan ir Bushwick Ave.

Tel. EV 8-9794

Laikas ir erdvė — žmogaus didžiausi priešai!
 Bet turint gerą ir teisingai einantį laikrodėlį bei naudojantis naujausiomis moderniškoms priemonėmis, tas priešas yra nugalimas, sako —

LAIKRODININKAS
JONAS SUTKAITIS

kuris taiso ir parduoda visų firmų laikrodžius.
 449 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.

TAUPLYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus pinigus į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki \$10.000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR... tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėms sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš dešimties milijonų dolerių - \$10.500.000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575
 6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.
 J. PAKEL — Prezidentas

LIETUVIŠKA
MAISTO KRAUTUVĖ

Čia gaunami skilandžiai, įvairios dešros, ūkiški sūriai ir kiti maisto produktai.

Užsakius telefonu, produktai pristatomi į namus

Savininkai

ONA ir ANTANAS KAUNAI

52 Hudson Avenue
 BROOKLYN, N. Y.
 Tel. UL 8-7821

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: Dom. Penikas, Br. Aušrotas, Zig. Raulinaitis ir Sim. Urbonas Leidžia KARIO leidykla. Prenumerata: metams 4 dol., pusm. — \$2.50, atsk. nr. 45c. Adresas 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redakcijos telef.: GL 6-1658, tik nuo 6 val. vakare.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription \$4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

NR. 5 (1287)

1953 M. GEGUŽĖ - MAY

ISTEIGTAS 1919 M.

ŽODŽIAI, KURIUOS VISI DĖKIMĖS ŠIRDIN

Tie svarbieji mūsų dėmesį pritraukiantieji žodžiai yra pasakyti Lietuvių Sąjungos "Ramovės" Centro Valdybos ir Sąjungos narius ir KARIO skaitytojus atsišaukime, kuris tilpo praeitame KARIO numeryje, pasirašytas gen. P. Plechavičiaus kaip Sąjungos Centro Valdybos pirminko ir plk. A. Gaušo kaip Centro Valdybos sekretoriaus.

Minimas atsišaukimas išsprendžia labai svarbų uždavinį. Tas išspręstas klausimas yra didelės svarbos ne vien KARIO žurnalo egzistenciniu požiūriu, bet jis aiškiai ir koncentruotai parodo, jog KARYS yra tampriausiu ryšiu tarp pavergtosios Tėvynės ir pasklidusių po laisvąjį pasaulį lietuvių, tarp praeities ir dabarties, taip pat tarp dabarties ir ateities. Visų mūsų širdyse rusena viltis, jog ateis diena, kada nukris varžą mūsų brangią Tėvynę žiaurais okupanto rėžiai. KARYS gi yra gyvasis tos vilties simbolis. "L. S. "Ramovės" C. V-bos atsišaukime tatau pasakyta šiais žodžiais: "KARIO egzistavimas yra konkrečiausias akivaizdus parodymas to siekio, kuris glūdi visų lietuvių širdyse — kuo greičiausiai sulaukti Nepriklausomos Lietuvos atstatymo."

Į KARIJ privalome žiūrėti kaip į tremtinį, kuris nenaturalizuosis, neieškos pilietybės ir šioje

vadinamoje aukso šalyje. Jam Nemuno šalis už viską brangesnė. Tėvynėje laisvės rytui prašvitus, jis pats pirmasis skubės į ją, ragindamas tai daryti ir savo skaitytojus.

Jei KARYS yra tremtinis, tai tuo pačiu jis yra skirtingas nuo kitos šioje šalyje egzistuojančios gausios lietuvių spaudos. Ir kaip toks jis yra vienintelis, nekonkuruojas nė su vienu kitu laikraščiu ar žurnalu.

Šioje šalyje, tiesa, jis pakilo gyventi be to užnugario, kurį turėjo egzistuojamas Nepriklausomoje Lietuvoje, be to gyvybės šaltinio, iš kurio jis ten sėmėsi sau ekonominės stiprybės. Užtat ir jo žygis čia vis dar nėra pakankamai tvirtas. Čia jo egzistavimo vieninteliu pagrindu yra esamieji ir būsimieji skaitytojai, kurių eilės, nors ir labai lėtu tempu, vis didėja. "Ramovės" Centro Valdyba, giliai suprasdama to ekonominio pagrindo stoką ir įvertindama KARIO egzistavimo svarbą, ir kreipiasi pirmoj eilėj į organizacijos narius bei skyrius, kad šie ateitų KARIUI į talką. Kaip talkos bazę ji teisingai nurodo šiuos du svarbius punktus:

1. Siūlo kiekvienam Sąjungos nariui laikyti savo pareiga prenumeruoti žurnalą ir dėti pastangų surasti prenumeratorių savo pažįstamųjų tarpe;

2. Sąjungos skyrius ragina kiekvienerių metų bėgyje suruošti bent vieną parengimą KARIO naudai.

KARIO štabas, būdamas labai dėkingas L. S. "Ramovės" Centro Valdybai už tokį gilų supratingumą, yra įsitikinęs, jog Sąjungos nariai ir skyrių valdybos teisingai yra supratę atsišaukimo dvasią ir minėtus punktus įtrauks į savo artimiausių darbų programą.

Didelės svarbos turi ir trečias atsišaukimo punktas, kuriuo Sąjungos nariai raginami bendradarbiauti KARYJE savo rašiniiais. Buv. Lietuvos karių tarpe yra daug puikiai valdančių plunksną, tad jų talka ypatingai laukiama.

Visi tie, kurie trokštame kuo greičiau išvysti Tėvynės laisvės rytą (o kasgi to nelaukiame!), burkimės apie Lietuvos laisvės simbolį KARIJ. Kol Tėvynei laisvinti metalinių ginklų neturime galimybės kalti, kalkime dvasios ir žodžio ginklą. Čia ypatingai tinka bendradarbio Br. Railos šio žurnalo praeitų metų 5 nr. pasakyti žodžiai: "Mums lengviau bus įsigyti, tinkamai valandai atėjus, plieninius ir aliumininius ginklus, kai mūsų dvasia ir ryžtas bus nesueizėję, bet stangrūs ir be plyšių".

D. Penikas.

KARIO Redaktorius

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

Sudarius tarybą ir jai prisiekus laikyti paslaptis, generolas Skžyneckis išdėstė jai visus jo ligi tol sektus operacijų planus ir plačiai išaiškino kiekvieno plano priežastis bei pagrindus. Po to ši taryba paskelbė atsišaukimą į tautą, pareikšdama visišką savo pasitikėjimą patrijotiškais vyriausiojo vado siekimais ir tikrindama tautą, kad krizė nieku būdu nebuvo tiek pavojinga, kiek bijotasi. Tokiomis priemonėmis tautiečių galvos buvo nuramintos. Tas nuraminimas padidėjo, generolo Dembinskio rinktinė po garbingo jos pasitraukimo atvykus iš Lietuvos. Šios rinktinės grįžimas ne tikai paguodė visuomenę suteikta kariuomenei pasipirtimi, betgi dar daugiau drąsino malonesniais (ne-gu pirma gautosios žinios) nupasakojimais apie Lietuvos būklę, ir tas gavino viltį patogesniu laiku susilaukti geresnių rezultatų.

26 skirsnis

Gen. Dembinskio rinktinės operacijos. — Priešo nepastebėtas, jis žygiuoja per sritį tarp šiaulių ir Nemuno. — Puola ir išblaško rusų pėstininkų brigadą. — Persikelia per Nemuną ir įžengia į Baltstogės girią. — Išvykus iš girios, prie jo prisijungia gen. Rozychio rinktinė. — Pasiekia Varšuvą. — Jo sutikimas Varšuvoje. — Atvira Paškevičiaus būklė, persikėlus per Vyslą. — Lenkų vado operacijų nagrinėjimas. — Liguista viešoji nuotaka Varšuvoje. — Skžyneckis ir čartoryskis praranda visuomenės pasitikėjimą. — Dokumentai, rodantieji kabinetų įtaką aktingųjų operacijų paneigimui. — Pabaiga.

Generolo Dembinskio rinktinė buvo laimingesnė už Chlapovskio ir Rohlando rinktinės. Liepos mėn. 9 dieną iš Kuršėnų išvykęs šis generolas, klusnus augščiausiai išdėstytiems įsakymams, miškais grįžo į šiaulių apylinkę, priešą palikęs savo dešinėje ir jo nepastebėtas, nes priešas su visa jėga nuslinko Varnių linkme, manydamas, kad nesuskaldytos mūsų jėgos buvo toje pozicijoje. Ši rinktinė nužygiavo per sritį tarp šiaulių ir Raseinių ir liepos m. 15 dienos naktį atvyko į Jonavą, kur ji išblaškė priešą raitininkų eskadroną, paėmė 50 belaisvių ir ten be trukdymo persikėlė per Neries upę. Iš ten ji vyko į Kauno apylinkes, kur, netoli Rumšikių 16-ją dieną sutiko rusų pėstininkų brigadą, žygiavusią iš Vilniaus Lenkijos sienos link.

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

Gen. Dembinskis puolė šią brigadą tokiu griežtumu, kad joje kilo didžiausias sąmyšis. Pagrobtos dvi patrankos ir keli belaisviai. Tik dideli miškai, kuriais rusai galėjo sprukti, išgelbėjo šią brigadą nuo visišką sunaikinimo. Šitaip prasiskynusi sau kelią, rinktinė vyko Lydos link ir netoli tos vietos persikėlė per Nemuną. Po to ji pasinėrė Baltstogės giriose. Šiose giriose rinktinę sustiprino žymus lietuvių sukilėlių kavalerijos kiekis. Ši kavalerija su dideliu pasisekimu veikė prieš priešą, nutraukdama jo amunicijos tiekimą ir kitomis priemonėmis jam kliudydama per visą mūsų kampanijos laikotarpį. Šiai kavalerijos daliai vadovavo pulkininkas B —. Generolas Dembinskis išlindo iš girių Orlos apylinkėse ir, palikęs Bielsko miestą savo dešinėje, nužygiavo per Bokių (Bocki) miestelį ties kuriuo jis staiga užklupo ir išblaškė kazokų pulką ir paėmė į nelaisvę būrelį rusų, jų tarpe kelis karininkus.

Siemiatyčių (Siemiatycze) apylinkėje, kurion rinktinė atvyko liepos m. 20 dieną, jos dėmesį atkreipė staigus didelės kariuomenės dalies pasirodymas. Gen. Dembinskis sustojo, sustatė savo kariuomenę kautynėms ir pasiuntė į priekį žvalgus Antroje pusėje įvykdytas toks pat judesys. Abiejų priešingųjų pusių priekiniai daliniai artėjo vienas į kitą. Tačiau kaip nustebė abi rinktinės kai pamatė savo grandines, užuot šaudžius viena į kitą, bėgant viena kitai į glėbį ir išgirdo patrijotiškų šūkius plėšant orą. Taip susitikusi su gen. Dembinskio rinktinė dalis buvo generolo Rozychi'o korpas, mūsų didžiosios armijos pasiūstas gen. Gelgaudo korpei sustiprinti. Skaitytąs dabar prisimins pulkininko Valentino siūlytą planą po Vilniaus kautynių; šios pasparties atvykimas pačiame taške, kuris buvo numatomas jėgų sutelkimo punktu, tikrai didina apgailestavimą, kad Valentino sumanymas nebuvo priimtas. Niekas negalėjo viršyti šių dviejų rinktinių pasitenkinimo dėl tokio susitikimo. Gen. Rozychis, sužinojęs apie įvykusias nelaimingas aplinkybes, pakeitė savo operacijų planą ir nusprendė susijungti su gen. Dembinskio rinktinė ir gįžti į didžiąją armiją.

Vos tik susijungė šios dvi rinktinės, Bielsko kryptimi pasirodęs dulkių de-

besys pranešė apie kitos kariuomenės dalies žygiavimą. Ta linkme pasiųstieji žvalgai sugrįžo su žinia, kad ten esama rusų korpo, Golovkino vadovaujamo. Mūsų generolai, atsižvelgę į visas aplinkybes, nusprendė nesikauti ir toliau žygiavo į Lenkiją, naktį persikėlė per Būgo upę. Po to jie vyko Vengrovo ir Kalušino kryptimi ir tuo keliu liepos mėnesio pabaigoje atvyko į Varšuvą.

Po savo išvykimo iš Kuršėnų pro priešą dalis daugiau kaip 400 mylių maždaug per 20 dienų nužygiavęs gen. Dembinskio korpas buvo visuomenės sutiktas su didžiausiu dvasios pakilimu. Senato pirmininkas kunigaikštis Adomas Čartoryskis, vyriausias karo vadas Skžyneckis, su visais vyriausybės pareigūnais, didžiulės piliečių minios lydimi, pasitiko jį pusės lygos atstu nuo miesto. Jis buvo pasveikintas kalba, reiškiančia tautos padėką už drąsias ir ryžtingas jo pastangas. Kalba pabaigta šiais žodžiais: "Mielas generale ir ginklo broliai, jūs būsite gyvas papeikimas tiems, kurie, pamiršdami šventas savo pareigas, blogu savo elgesiu privertė savo tautiečius sudėti ginklus ir ieškoti kitos tautos globos".

Drąsioms šio korpo pastangoms paminti ir trokštant šių įvykių atminimą perduoti aiškesniam, augščiausiai minėtoji kalba buvo įsakytą įrašyti į viešųjų įstatymų rinkinį. Lapeliai su išspausdintąja kalba taip pat buvo padalinti visiems korpo kariams. Tuo pačiu atveju buvo paskirta komisija generolų Gelgaudo ir Chlapovskio veiksams ištirti.

Atsižvelgę į tai, kaip per Vyslą persikėlusiai rusų armija leido laikotarpį tarp liepos mėn. 27 dienos (jos atvykimo į Lovičių dienos) ir rugpjūčio 15 dienos, mes nesugebėsime suprasti jos neveiklumą.

Jei gen. Paškevičius galėjo paėgti Varšuvą paimti, šiuo išėjimusi jis nieko negalėjo pelnyti. Juk kiekvienas vilkinimo momentas galėtų didinti sunkumus, kurie jam tektų įveikti. Tad kam gi buvo reikalingas visas šis delsimas? Kas būtų galėjęs neleisti mums sustiprinti savo jėgas, įtvirtinti Varšuvos gintuves ir netgi pasiųsti kad ir mažą korpą į Lietuvą naujam sukilimui paremti? Toks korpas galėjo lengvai prasiskinti sau kelią viduriu tarp atskirų rusų korpų, pasilikusių antroje Vyslos pusėje. Ir netgi tie korpai, neišmintingai ten palikti, galėjo būti mūsų jėgų iš

eilės sumušti. Jei šios aplinkybės yra gerai suprastos, skaitytojas galės įsitikinti, kad šis Vyslos peržengimo manevras, iš paviršiaus mums labai grąsinantis, iš tikro buvo tik nerimčiausias pirošo žingsnis, statęs jį didžiausiam pavojui. Šioje vietoje būtų galima patiekti daug smulkių nagrinėjimų, bet, kadangi tatai užimtų daug vietos ir per toli atitrauktų mus nuo šio rašinio tikslo, paliksime tatai gabesnems plunksnom. Tačiau bendrojo mūsų priimto požiūrio į priešų poziciją pakaks sukelti skaitytojo nuostabai, kad varžybos įvyko taip staigiai ir mums taip lemiamai. Todėl tatai mus ragina patiekti kai kuriuos mūsų švedžiojimus apie tai, kas, mūsų manymu, buvo tikrosios priežastys nelaimingajai kovų pabaigai.

Pirmiausia tegu bus mums leista pastebėti, kad mūsų armijos perkėlimas iš Varšuvos į Lovičių, norint ten sutikti priešą, neatrodo buvęs sėkmingas sprendimas. Tuo būdu apie 20 dienų buvo sugaišta netikriems (nelimiamiems) manevrams prieš stipresniąją jėgą. Jei per tą laikotarpį, užuot žygiavus priešą sutikti, kariuomenė būtų buvusi sutelkta Varšuvos apylinkėse ir panaudota įtvirtinimams statyti vieškeluose, kurie į Varšuvą eina iš Blonios, Nadažino, Piasečnos ir Kalvarijos, kaip pirmajai gynybai linijai, ir įtvirtinti didžiosiomis Varšuvos gintuvėms, — tuomet, paliekant mūsų jėgų pusę šioms gintuvėms ginti, mes būtume galėję su antrąja jėgų puse keltis per Vyslą ir veikti prieš atskirus priešų korpusus dešiniajame krante ir, be to, atkirsti visas paspartis didžiajai Paškevičiaus armijai. Taip pat, šiuo būdu atidarius mūsų susisiekimą su provincijomis ir jų žemes išvadavus nuo priešų kariuomenės, mes vėl būtume galėję panaudoti jų bendradarbiavimą. Aš negaliu kitaip manyti, kaip tik šitaip: jei būtų buvęs priimtas tokis operacijų planas, kuriam buvo pakankamai laiko per minėtą laikotarpį, iš viso kitokia linkmė būtų buvusi suteikta mūsų reikalų eigai.

Jei būtų ginčijama, kad tikrai įvykęs delsimas negalėjo būti numatytas ir kad Paškevičius būtų galėjęs tuojau vykti Varšuvos pulti, — vis tiek, nesigilinant šiuo atveju į smulkesnį nagrinėjimą mano nuomonei paremti, pakaks pasakyti, kad, jei būtų turėta tikta 24 valandos, tos 24 valandos turėjo būti panaudotos įtvirtinimų darbams, bet ne manevravimui, nes su priešu teko kovoti ne ties Lovičium, bet prie Varšuvos sienų. Tad, kadangi lemiamasis susitikimas turėjo neišvengiamai vykti prie Varšuvos, argi nebūtų buvus iš-

mintingiausia ši linkmė: apriboti mūsų operacijas kairiajame Vyslos krante; sutvirtinti Varšuvos gynyimo priemones; faktiškai, atžvilgiu į priešą, kuris dabar savo jėgas perkėlė į kairįjį Vyslos krantą, imtis tos pačios operacijų linkmės, kurios mes ligi tol laikėmės, kol jis buvo užėmęs dešiniąjį krantą; trumpai, — padaryti Varšuvą antrąja Praga. Tikrai, mūsų operacijų linkmė turėjo būti nukreipta atvirkščiai, kad atitektų pakitėjimui, kuris susidarė palyginamoje mūsų pozicijoje, priešui persikėlus per Vyslą. Kol jis buvo dešiniajame krante, sritis kairiajame krante buvo mums atdara ir ten tebebuvo mūsų ištekliai. Betgi dabar, kai jis didžiąja savo kariuomene veikė kairiajame krante, mūsų tikslas turėjo būti, naikinant atskirus jo korpusus, atidaryti mūsų operacijoms visą sritį dešiniajame krante, nes ši sritis buvo daug platesnė negu antroji ir, be kitko, teikė mums patogumų, kaip gretima sukilusioms provincijoms. Varšuvos puolimo atveju, kas negalėjo būti vienu kelių dienų dalykas, dešiniajame krante veikianti kariuomenės dalis galėjo būti laiku ištraukta, kad gaėtume visą savo jėgą pastatyti prieš priešą sostinėi ginti.

Kadangi man buvo leista patiekti augščiau išdėstytas pastabas apie vyriausiojo vado planus, tebūnie man leista pridurti, kad vyriausiojo vado buvimas Varšuvoje per tą nerimo ir nepasitikėjimo laikotarpį buvo didžiausios svarbos dalykas. Tokio buvimo akivaizdoje nuolat reikėjo visuomenės nuotaikai veikti, vienybei ir rimčiai saugoti ir susekti bei pavyzdinčiai nubausti išdavikus, kurie rengė sąmokslą savo tėvynei pražudyti; tuo būtų padrasinti patrijotai ir nugalėdinti išdavikai. Jei tie du asmenys, taip pelnytai tautos mylimi ir gerbiami, būtų buvę akivaizdoje, mes abejojame, ar iš viso būtų pasireiškę tie liūdnieji įvykiai Varšuvoje rugpiučio 14, 15 ir 16 dienomis, kada apie 40 už išdavimą pasmerktųjų asmenų žuvo nuo minios rankų. Kad ir šlykštūs buvo tie vaizdai, betgi mes turime pasvarstyti, ar momento aplinkybės kiek nepateisins jų. Visuomenė buvo apleista tų, kurie buvo giliausio jos prisirišimo ir pasitikėjimo objektai. Ją kankino atsiminimai apie padarytas baisias nelaimes, kurias ji tegalėjo prikišti ne kam kitam, kaip tik išdavimui. Ji matė vėl aukojant 20 dienų, kurių metu leista rusų korpusams iš Lietuvos persikelti per Vyslą (Kreutco korpiui prie Plocko ir Rudigerio korpiui ties Pulava) ir susijungti su didžiąja savo armija. Trumpai, visuomenė matė šią milžinišką rusų jėgą artėjant į sostinę ir iš to galbūt:

tikėjosi visų Suvarovo žiaurumų pakartojimo. Ji atsiminė tūkstančius aukų, kurias tie išdavikai jau buvo paaukoję, ir galvojo apie tūkstančius, kuriuos sąmokslas rengėsi aukoti. Argi galima stebėtis, kad tokiame nusi-vylimo laikotarpyje visuomenė turėjo pasiduoti savo pasipiktinimo akstinams ir geriau išsyk paaukoti tuos pasmerktuosius išdavikus, negu leisti jiems gyventi ir galbūt tapti laimėtojo keršto įrankiais. Šitaip apleistoji tų, kurie turėjo būti arti jai suramin-ti, visuomenė pasiėmė teisūngumą į savo rankas, ką vyriausybė pražiops-ojo įvykdyti, ir, susirinkusioms nelai-mėms veikiant jos įtarimus, ji nuėjo ligi tokio laipsnio, kad ėmė reikalauti kunigaičščio Čartoryskio ir vyriausio-jo vado pašalinimo iš jų vietų.

Aš manau, šitaip galima paaiškinti tuos veiksmus, kurie turėjo rimtų pasekų ir sukėlė tokios didelės nuostabos. Skžynecko atstatymas iš vyriausios vadovybės tikrai buvo viena iš labiausiai apgailėtinų šios sutrikusios visuotinės nuotaikos pasekų. Ir kas gi kitas galėjo taip vykusiai sutikti laiko staigmenas, kaip tikta jis, susipažinęs su visomis smulkmenomis, išisukęs įvykių sūkurin ir turintis visišką kariuomenės pasitikėjimą? Kaip tik tuo nepasitikėjimo ir įtarinė-jimo metu rusų kariuomenė, tartum laukusi kaip tikta tokios valandos, gavo žinių iš kai kurių išdavikų, dar nesusektų, Varšuvos sienų viduje, kad atėjo laikas pulti. Nėra abejonės, kad puolimas buvo tokių žinių diriguotas, atakuojant Varšuvą tą momentą, kada didesnė mūsų kariuomenės dalis buvo jos naujojo vado Prondzynskio pasiūta veikti dešiniajame Vyslos krante prieš Golovkino korpa, kuris grąsino Pragai. Vien tautinės gvardijos ir mažos kariuomenės dalies ginamas miestas, rusų sukeltųjų intrygų suskaldytas į įvairias pažūras, po kruvino gynyimosi pasidavė, ir Lenkijos likimas liko išspręstas.

Kadangi autorius buvo priskirtas prie Lietuvos korpo ir Varšuvos paėmimo metu jis jau buvo Prūsų kalėjime, tad jis negali apsiimt patiekti bet kokių smulkmenų apie tokį svarbų įvykį, pasiremdamas vien apribotomis ar tą momentą jo turimomis žiniomis.

(Bus daugiau)

LIETUVOS LAISVĖS ATGAVIMO
VILTIS

KARYS

PRIVALO BUTI VISŲ REMIAMAS.

ORGANIZACIJA – GINKLUOTŲ PAJĖGŲ ŠARVAS

“Kol taika nėra žmonijos vilčių ir širdies produktas, tol vienintelis laidas taikai buvo ir bus sugebėjimas gintis”. Tokia įžanga Alvin Brown pradeda savo didoką veikalą “Organizacinis šarvas”, prieš keletą savačių pasirodžiusį New Yorko knygynų lentynose.

Valstybės neišlieka gyvos todėl, kad jos yra tiesios ir doros, ar duosnios ir turtingos. Kartais joms tiesiog sekasi. Tačiau tik tada valstybė turi tikrų vilčių išsilaikyti, jei ji yra stipri.

Antrojo Pasaulinio Karo istorija yra epas narsių vyrų, kurių heroiškos pastangos buvo blogai organizuotos. Tas ištinka J. A. V. kiekviename kare, į kurį jos įsivelia. Tokį sprendimą išneša minėtos knygos autorius šio milžiniško krašto ginkluotoms pajėgoms, ir užsideda sau sunkią pareigą nurodyti, kaip pagaliau turėtų būti J. A. V. ginklo pajėga paversta tobulu organizmu. Jis atmeta visa, kas buvo sukurta iki dabar, ir pradeda statyti naują namą nuo pat pamatų.

Organizacijos reikšmė

Nuo 1799 metų angliškai kalbančių tautų tarpe organizacija buvo pripažinta būtinybe kiekviename kūrime darbe ir ypatinai kariniame. Organizacija nurodė kiekvienam nariui jo vaidmenį, kuris turi būti atliktas užsibrėžtame darbe ir nusako tarpusavio ryšius tarp tų narių, tikslu suderinti jų pastangas, siekiant geriausių davinų užsibrėžtame darbe. Organizacijos mokslas apima principus, kurie valdo vaidmenų paskirstymą ir ryšius. Organizacinis menas savo ruožtu yra būdas pritaikinti tuos principus tam tikram kūrime darbu.

Tyrinėjimų, kurie toliau seks, betarpinis tikslas — įsigilinti į organizacinę struktūrą, neličiant narių ir vaidmenų tarpusavio ryšių. Organizacinės struktūros dalys yra darbai ar pareigos ir žmonės, kurie juos turi atlikti. Organizaciniai tikslai ga-

li būti pasiekti paprasta struktūra iš mažiau žmonių, arba sudėtinga, reikalaujančia daugelio žmonių darbu. Tokia sudėtinga struktūra eikvotų gyvybinę organizacijos medžiagą — žmones. Karo metu toks eikvojimas gali pasiekti nepaprastų ribų. Iš kitos pusės, organizacinė struktūra gali būti suplanuota taip menkai, kad vargiai pajėgs atlikti skirtą uždavinį; jei ir atliks, tai per daug išnaudodama energiją, t. y. ją eikvodama. Karo atveju tas gali būti lygu tragedijai.

Blogos organizacijos kaina

Karas brangiai kaštuoja gyvybėmis ir turtu. Tikrą karo kainą niekad negalima ir apskaičiuoti; ta kaina — tai ne tik žuvusių sąrašai ir išleisto turto vertė doleriais. Ta kaina susideda ir iš vaisių, kurie niekad nebus gauti, iš gyvybių, kurios jau nebegyvena, iš sunaikintų gyvenimo džiaugsmų, kurių gyvieji nebeatgaus.

Tačiau neteisinga būtų sakyti, kad karas yra išlaidingas, eikvojantis. Neteisinga taip sakyti tuo atveju, jei karas yra reikalingas. Išlaidos reikalingam karui yra toks pat eikvojimas, kaip ir mokant kainą už bet kurią būtenybę. Kai tautos egzistencija reikalauja karo, jo kaina yra reikalingos išlaidos. Tai tautos gyvybės kaina. Tą kainą sudaro dalis mūsų gyvybių ir turto, kad likę galėtų gyventi. Tokia kaina niekad negali būti per augšta.

Bet tą galima pasakyti tik apie būtiną kainą, — kainą, kuri yra neišvengiama laimėjimui pasiekti. Eikvojimas yra galimas karo metu taip, kaip jis yra galimas taikos metu. Kai išlaidos yra didesnės už kainą, tai tos virš išlaidos yra eikvojimas. Tačiau ne karas yra eikvojantis, bet žmonės, kurie veda karą yra toki. Nuostabu, kad karo metu atsiranda labai palankios sąlygos eikvoti, tačiau tas nepateisina eikvojimo. Atvirkščiai, juo pastangos yra daugiau gyvybi-

nės reikšmės, tuo mažiau gali būti pakenčiamas eikvojimas.

Žmonių jėgos eikvojimas sumažina vyrų skaičių panaudotinių kautynėse. Laiko eikvojimas uždelsia žmonių apmokymą ir karo medžiagos paruošimą. Tuo pačiu žmonių jėgos eikvojimas veda į medžiagų ir išteklių naudojimą, kas būtų galima panaudoti betarpiškai kautynėms. Visi šitie eikvojimai pakelia karo kainą. Eikvojimas gimdo eikvojimą beveik geometrine progresija.

Visa tai nėra karo išlaidos, tai ne karo kaina. Tai žmonių eikvojimai, tai blogos organizacijos kaina — jos išlaidos. Jos yra nereikalingos, net nepakenčiamos. Tačiau kiekvieno karo metu J. A. V. moka tą kainą. Kiekvieno karo, kuriame J. A. V. dalyvavo, kaina nepaprastai ištvinkdavo, daugiausia dėl blogos organizacijos kaina gali pasidaryti augštesnė ir už J. A. V. turimus išteklius.

Kreipimasis į protą

Valstybėje ir bendruomenėje niekas nėra taip svarbu, kaip išlaikyti esamą būdą gyventi, o tai yra beveik tas pat, kaip išlaikyti savo tapatybę. “Mes patys esame savo gyvenimo būdas; neįmanoma būtų išivaizdinti amerikiečius gyvenant kitokį gyvenimą. Prarasti mūsų “way of life” būtų lygu prarasti mūsų tapatybę.” Prarasti tapatybę reiškia — būti sunaikintu. Kas gi svarbiau bendruomenei už apsisaugojimą nuo sunaikinimo?

Gyvenimo būdo išsaugojimas pareina nuo sugebėjimo apsiginti. Kai pasaulis išgyvens bent vieną šimtmetį be agresijos, benroje pakantoje ir pripažindamas teisingumą, tada žmonija galės atsargiai pradėti atsisakytį nuo savisaugos priemonių. Tačiau kol tas įvyks, turime tas priemones laikyti tinkamam stovyje parengtas ir tikėtis, kad jų nereikės panaudoti.

“Sugebėjimas apsiginti priklauso mūsų ginkluotų pajėgų (Nukelta į 98 psl.)

ČIA TOS ŠVELNIOS RANKELĖS...

Gražiausias gegužės mėnuo skirtas Motinai pagerbti, ją prisiminti. Tuo tikslu šis vaizdelis ir spausdinamas.

Redakc.

Anądien mudu su Skirgaila išėjome už miesto pasišildyti saulėje. Susiradom apysausį dirvonėlį, prisitaikėm prie kalvelės pakilimo, ištiesėme kojas ir rengėmės snausti. Reikia pasisėsti, nes prieš mus vėl ištisa savaitė dirbtuvėje. O ten stačias ir stačias. Laisvoji darbininko diena šioje šalyje nėra pramogai.

— Kaip ilgai laikys mūsų blazudikauliai, jei negausim kitokio darbo? — tingiai klausia Skirgaila.

— Laikys, kol tik reikės, — greit atšoviau aš. — Kaip gi kitaip įsikabinsime į šią kietą žemę? Nei tėvas, nei motina čio mūsų nepagalės. Be to, mes jų, tų brangiausiųjų, nei neturime, amžiną jiems atilsį...

Aplink mus žaliuoja, žydi, kvėpia ir visokiais balsais gieda baigias atskleisti visą savo grožį pavasaris.

Jau buvau beužsimerkiąs, kai pajutau Skirgailą braškinant laikraštį. Lyg pasiteisindamas dėl šio mažo triukšmelio, jis pasisakė tenorįs perskaityti, ką tūlas autorius apie motiną rašo; mat, spauda minėjo Motinos Dieną. Paskui aš nugirdau jį kelis kartus taip giliai atsidūstant, tarytum kas jam krūtinę būtų mindęs. Ir jis vėl prašneko, dusliai, kažkaip nedrąsiai, aiškiai susijaudinęs.

— Nemiegi? Ši puiki pavasario diena mane smaugia. Ir ji ne pirmutinė. Ar tu galėtum atspėti, kodėl aš, va, ir šiandien, nežiūrint mano amžiaus, nodėčiau gerokai išsiverkti?

— Tingiu spėlioti. Gal ir numanau, nes ir man čia nelinksma. Ak niekur mes neišgyvensime toklų nuotalkingų pavasarių, kokius turėjome tenai, kur nuostabūs giesmininkas vieversėlis mums saldindavo širdis; kur pempės ir pelkelių teisaudavosi ar mes sveiki, ar mes gyvi...

— Toli pro šalį, — šnabžda bičiulis. — Bent šiuo atvetju. Žinai, aš pasiryžau papasakoti tau kuo atviriausiai, kas mane Motinos Dieną slėgia čia, slėgdavo ir tenai. Esame seni draugai. Spėju ir kone tikiu, jog man pasidarys lengviau, kai tai, ką aš savyje taip ilgai nešiojau, žinosi ir tu.

— Šitaip užintriuguotas, aš nesudėčiau akių nei karaliaus lovoj išsitiesęs, — gyvai atsakiau jam. Ir atsisėdau.

Jonas Karys

— Na, tai klausyk, — drebančiom lūpom pradėjo savo istoriją Skirgaila. — Visas reikalas sukasi apie mano motiną. Prieš dvidešimt penkeris metus jai buvo penkiasdešimt. Vos keli žili plaukai dabino jos taisyklingą galvą. Mažame ūkelyje ji su tėvu visa padarydavo savo rankomis. Mes, vaikai, buvome išsibarstę kas sau: aš valdininkavau, sesuo ištekėjusi, du vyresnieji broliai išėję užkuriom, jauniausias mokėsi gimnazijoje.

— Kartą motina rišo dobilienoį prieauglį veršiuką. Gyvulėlis kažin ko pasibaidė, užkliudė virve motinos kojas ir smarkiai ją parmetė augštie-ninką. Valandėlę ji gulėjo be sąmonės, o atsipekėjusi šiaip taip parėjo namo, atsigulė ir niekad jau neatsikėlė.

— Praėjo daug savačių, keli mėnesiai. Provincijos gydytojai išsinešė iš namų paskutinius litus, pluoštą vekselių, bet motinos sveikata geso ir geso. Aš jaučiau, jog namie ne viskas gerai, tik nežinojau aiškiai: ligonė draudė mane gązdinti. Pagaliau, apie Tris Karalius, gavau telegramą skubiai parvažiuoti namo.

— Tą patį vakarą mudu su žmona, kurią neseniai buvau vedęs, pasileidom užpustytais keliais ilgon kelionėn ir sekančią dieną vargais negalais prisikapstėm iki mano gimtosios sodybos. Motiną radom baisiai sutinusią, visai silpną. Priklaupiau prie lovos. Ji giliai atsiduso, lėtai judėdama apkabino mano galvą, pabučiavo, kaip atsimenu, jau beatvestančiomis lūpomis ir vos girdimu balsu tarė: "Ačiū, vaikeli... kad atvykai. Daugiau jau nepasimatysim... Būk gerutis, koks buvai..." Paskui ji pažvelgė į mano žmoną, peržegnojo abu vos judančiais savo pirštais ir dvi didelės, didelės ašaros nuriedėjo jos pamėlynavusiais skruostais.

Esu tikras, kad nei kiek nemažesni lašai dabar sužibo ir Skirgailos akyse. Jis nusisuko į šalį ir ilgokai tylėjo.

— Visi žmonės mišta, — nutraukiau tylą aš. — Gaila tik, kad tavo mama užgeso dar tokia, palyginti, jauna.

— Vai, broli, dar ne viskas! — skausmingai šūkterėjo Skirgaila. — Mano negyjanti žaizda atsiveria kaip tik šioje vietoje. Palaiminus mus, motina daugiau nepajudino savo lūpu. Ką daryti? Man dingterėjo mintis tuč-tuojau gabenti ligonę Kaunan,

pačion geriausiom ligoninėm. Tik kaip? Vien iki traukinio dvidešimt kilometrų. Nei gydytojo po ranka, nei sanitarinio vežimo. Jei taip dabar, ant rankų ją nuneščiau! Deja, tada buvau kitoks. Jaunas, drovus ir, galbūt, kvailuti. Pati gyvenimo pradžia. Piningų neturėjom. Bristi į skolas? Veržiausi žmonos. O ji, irgi jaunutė, nesusiprato manęs padraštinti. Čia dar pasipainiojo tarytum viską nulemdamas, mano kvailas pasipūtimas: kaip gi dabar miesto ligoninėn tokiuose skuduruose...

— Taip aš ir neatlikau svarbiausios pareigos savo gimdytojai. Kas baisiausia — aš, jos vaikas, lengvalėdiškai nusprendžiau, kad ji ši tos ligos jau nebegagis. Ir jaučiau, kaip jaučiu ir dabar, jog tas mano neryžtingumas atsirado tikrai dėl mano neryžtingumo. Visą reikalą palikau Dievo valiai. Dievo... Kiek tuo didžiuoju žodžiu žmonės netikrų dalykų priden-gia! Jei aš būčiau ryžėsis, kad ir prasčiausiomis rogėmis, gabenti motiną Kaunan, šiandien mano sąžinės negrauztų skausmas, nors ligonė būtų ir mirusi pakeliui. Bet kas gi žino? Tai, kad aš, išvykdamas tarnybos vieton, išbučiavau jos rankas ir kojas, nei adelyte neatpirko mano begėdiško neveiklumo. Argi tik tiek ji, mane pagimdžiusi ir užauginusi, turėjo teisės gauti iš manęs savo didžiausioje nelaimėje? Negaliu žiūrėti tau į akis. Jaučiau širdyje begalo daug nedadaręs tada, jaučiau dvidešimt penkis metus, jaučiu šiandien ir, turbūt, neužmiršiu iki grabo.

— Netrukus ji mirė. Palaidojo artimieji be manęs. Tik laišku pranešė, jog tos brangiosios būtybės jau nebėra.

— Pavasariui įpusėjus, gavau trumų atostogų ir parvykau namo. Buvo šeštadienis. Sodne žydėjo vaismedžiai, dūzgė bitės; visur buvo žalia, kvapu, kaip ir kasmet apie šį laiką. Tik namedly, kuriame gimiau, neradau buvusio jaukumo. Niekas man nepasiūlė iš kelionės šviežio šilto pienelio, kaip kitados paskubėdavo jinai. Tėvas, netekęs gerosios savo draugės, ūmai suseno, pasidarė nekalbus. Teliko jame tik seno giesmininko palinkimas. Bet ir čia, kaip man atrodė, jis prisiršio tik prie vienos dainos "oi varge, varge, vergeli mano..." Išgirdęs darže jį šią dainą niūniuojant, nebeištvėriau — nubėgau nakvoti pas seserį. Ir ji

(Nukelta į 107 psl.)

ATSIMINIMAI APIE LIETUVIŲ SEIMĄ PETRAPILYJE

RAŠO ATS. BRIGADOS GENEROLAS GYDYTOJAS V. NAGIUS-NAGEVICIUS

1917 metų pavasarį Rusijoje iš visokių tremtinių srovių buvo sudaryta Tautos Taryba, kuri gegužės mėn. 27 dieną sušaukė lietuvių tremtinių seimą Petrapilyje.

Tuo pačiu laiku beveik gretimose patalpose vyko ir pirmasis Rusijos kariuomenėje tada tarnavusių lietuvių karių suvažiavimas. Man, tada tarnavusiam rusų karo laivyne, teko seime atstovauti Helsinkio lietuvių tremtinių kolonijai, o karių suvažiavime tos pačios vietos lietuvius karius atstovavo karys Šatas.

Spėju, kad seime dalyvavo daugiau 300 asmenų, kurie susėdo frakcijomis pagal pritarimą tai ar kitai partijai.

Dešiniame sparne sėdėjo krik. demokratai, pažanga ir nepartiniai, o kairiame — santara, liaudininkai ir soc. demokratai. Uniformuotų karių, dargi su Jurgio kryžiais už narsumą matėsi visose frakcijose, o iš viso jų gal buvo apie pusė šimto. Iš karto kairysis blokas atrodė lyg skaitlingesnis, bet jų atstovų prezidiume, rodos, nesimatė, gi pirmininkavo dešiniojo bloko atstovas, senas teisininkas, Čepas.

Posėdžio metu su pasveikiniu iš pirmojo karių suvažiavimo atvyko delegacija su karo gydytoju Žemguliu priešaky ir tarpe kitko pasiūlė prezidiumą papildyti kairųjų atstovais, kas ir buvo padaryta. Po Čepo jau pirmininkavo santaros atstovas Stasys Šilingas. Karių delegacija atvyko net su raudona vėliava ir padarė prezidiumui pasiūlymą, kad Kerenskio vykdomos revoliucijos akivaizdoje visi nutarimai įgytų didesnės reikšmės.

Karių suvažiavimas šiaip praėjo patriotiškoje nuotaikoje ir rezoliucijoje buvo reikalauta lietuvių dalinių Rusijoje organ'zavimo ir grįžimo Lietuvon. (Minėtas Dr. Žemgulys bolševikams traukiantis iš Lietuvos buvo nudytytas Panevėžyje).

Tarp kitko tenka prisiminti, kad seimo posėdžio salėje buvo pakabinta didelė keturspalvė vėliava (trispalvė atsirado Nep. Lietuvoje, berods, Tado Daugirdo pasiūlymu), viena iš keturių spalvų buvo violetinė, berods, o viduryje vėliavos, panašiai kaip Vyčio, buvo atvaizduota jojančios moters figura su žibintu, matomai vaizduojanti laisvės simbolį. Ši vėliava, kaipo heraldiškai mums nepriimtina, buvo, kai kuriems seimo atstovams užprotstavus, nukabinta.

Kiek atsimenu, dienotvarkėje buvo daug pranešimų iš vietų, bet, anot Šapokos (Lietuvos Istorija 535 psl.), daugiausia ginčų sukėlė būsiamasis Lietuvos klausimas. Klasiška, o kartu ir labai ilga Nepriklausomybės klausimu kalbą pasakė prof. Voldeparas — pažangos atstovas. Iš kairiųjų atstovų tarpo (Šapokos Istorija 535 psl.) buvo siūlyta "Lietuvos ateitį sujungti autonomijos ar federacijos pamatais su Rusijos tautų demokratijomis". Bet man teko girdėti auksaburnius taip kalbėjusius: "kaip mes tremtiniai galime čia — Rusijoje basuoti už Nepriklausomybę, jei nežinome šiuo klausimu nusistatymo lietuvių pačioje Lietuvoje. . . gal jie visai nenori nei Nepriklausomybės, nei autonomijos, nei federacijos. . ."

Visus pasisakymus "prieš" apvainikavo žilagalvis veteranas Leonas — santaros atstovas, ilgai įrodinėdamas, kad tas gali pakenkti tiek mūsų santikiams su revoliucine Rusija, tiek ir mūsų piliečiams tremtyje. Jo žodis buvo išklaustytas kaipo autoritetingas ir svarus. Visai netikėtai kitas atstovas iš opozicijos šį reikalą žymiai pataisė. Tai buvo liaudininkų atstovas Šleževičius, kuris labai sujaudintas ir dideliu balsu seimui pranešė, kad visa savo širdimi ir visu protu esąs už Nepriklausomą Lietuvą, tik,

deja, pats partijos disciplinos verčiamas už Nepriklausomybės šūkį balsuoti negalėsiąs, o balsuosiąs prieš.

Tatai įvyko prieš 36 metus. Lengva dalyką pamiršti ar iškraipytai atpasakoti. Bet įvykis mūsų praeityje buvo svarbus. Ir aš tikiuosi, kad iš likusiųjų gyvųjų tarpe atsiras tokių, kurie galės mano atsiminimus papildyti ar net kitaip nušviesti.

Daug ką galėtų papasakoti dailininkas Adomas Varnas, kuris šiame seime dalyvavo ir kaip nepaprastai pastabus daug epizodų nupiešė savo šaržuose apie seimą, o kai kas savo parašais po tais šaržais tiksliai juos nušvietė. Šaržai buvo nupirkti Karo Muzėjaus, bet teko juos matyti ir iliustruotuose žurnaluose. Tai svarbi medžiaga, kodėl mūsų tremtiniai Rusijoje tuomet ne visi noriai ir ryžtingai balsavo. Gal vieni, kaip Leonas ir kiti rimti žmonės, norėjo apsaugoti mūsų kraštą nuo katastrofos, gal kiti savo asmens sumetimais bijojo tapti kontrarevoliucionieriais, gal kiti vėl tik dairėsi, kaip balsuoja jų lydediai, o gal buvo ir tokių, kurie, būdami patriotiniai nesubrendę, nesiorietavo ir tas reikalas buvo jiems nei šiltas nei šaltas. Be abejo, kad buvo ir tokių, kurie, kaip Tumas-Vaižgantas, buvo labai sujaudinti. Tumas, pastebėjęs didelį svyravimą, net desperatiškai sušuko, kad norįs su politika amžinai atsiveikinti ir atsikėlė iš savo vietos. Vėliau Leonui, savanoriams savo krauju Nepriklausomybę išpirkus, nebuvo kilučių tapti ministru, o Šleževičius už metų jau šaukė savanorius.

Man atvykus į seimą iš baisaus revoliucijos pragaro karo laivyne teko irgi pridėti plytgalį prie Nepriklausomybės rezoliucijos pravedimo kaipo nepartinės grupės atstovui. Pertraukose suėjau į pažintį su daugeliu karių
(Nukelta i 101 psl.)

MŪSŲ ŽUVUSIEJI IR MIRUSIEJI

A. A. VLADĄ IVANAUSKĄ PRISIMENANT

Praeitų metų pavasarį New Yorke atsiskyrė su šiuo pasauliu operos solistas, buv. Lietuvos Valsstybinio Teatro direktorius Vl. Ivanauskas. Mūsų spaudoje jo mirtis liko beveik nepastebėta: tik vienas kitas laikraštis paskyrė jam paminėti vos vieną ar dvi eilutes, įterptas tarp nereikšmingų kasdieninės kronikos žinučių. Sunku suprasti tokį spaudos abuojumą kultūros darbuotojui, kuomet ta pati spauda taip iškalbingai ir "meniškai" vaišina savo išgertuvių bei šiaip visokių privačių "nusišlavimų" aprašymais. O jis ne pilkas minios žmogelis! Tai buvo gana aktyvi asmenybė, neskendėjusi vien savo siaurose asmeniškose reikaluose. Jam rūpėjo lietuvių tautos tiek politiniai, tiek kultūriniai reikalai.

Jau Lietuvos Karo Mokyklos III laidoje jis kartu su A. Kučingiu pasireiškė kaip balsingi daininkai, sudarydami kariūnų choro "nugarkauli". Minimos laidos kariūnų nuostabiai gražus dainavimas paliko giliai atmintį visiems, kam teko jį girdėti 1920 m. Vilniuje, kai Lietuvai trumpam laikui buvo grįžusi jos amžinoji sostinė. Vos tik pasirodydavo lietuvių kariūnų gretos Gedimino prospekte — skambi daina plaukdavo ir verždavosi pro pasakingo miesto mūrus ir bokštus... Įvairių tautybių vilniečiai sustojė laukdavo, kol pražygiuos lietuvių "jungeriai", ir gėdėdavosi jų puikiu dainavimu. Man tuomet kaip tik teko tarnauti Lietuvos Generalinio Štabo Literatūros skyriuje, tad turėjau progos ne kartą stebėti tą jaudinantį ir dvasią pakeliantį valzdą. Ten pynėsi vienumon didingoji Lietuvos praeitis, nuostabioji Vilniaus gamta ir jo puikieji meno paminklai, su naujai prisikėlusios Lietuvos daina plaukiančia iš jaunų žygiuojančių karių krutinės! Tai buvo kartu pasaka, legenda ir mūsų dienų tikrovė!

Tose žygiuojančiose su daina kariūnų gretose visuomet dainuodavo ir du būsimieji Lietuvos operos solistai Vl. Ivanauskas ir A. Kučingis.

Pakeltas į karininko laipsnį a. a. Vl. Ivanauskas nepamiršta dainos. Nežiūrint karinės tarnybos pareigų bei suvaržymų, jis suranda laiko ir energijos rimtai studijuoti dainavimo me-

Rašo K. V. BANAITIS

ną. Pradžią gavo Klaipėdos muzikos mokykloje (komp. St. Šimkaus įsteigtoje), o vėliau persikėlė į Kauną, kur studijavo solo dainavimą pas italą prof. O. Marini ir lankė operos klasę.

Baigęs studijas, debiutavo Gounod op. "Faustas" prologo scenoje ir buvo priimtas į Lietuvos operą solistu. Jam teko dalyvauti daugelyje operų mažesnėse tenoro partijose. Iš didesnių pasirodymų prisimenu jo dalyvavimą op. "Lakmė". Jis buvo neabejotinai muzikalus ir su gera balso medžiaga, bet iškilti jaunam tenorui į stambias roles mūsų operoje nebuvo lengvas dalykas. Kipro Petrausko nuostabaus grožio balsas ir nepaprastas vaidybinis talentas bei išimtinis muzikalumas žymiai nuslopindavo jaunesnius tenorus. Išlepinta publika Kipro puikiu dainavimu ne taip jau greitai buvo klausytis kito tembro balso.

Vl. Ivanauskas ne vien menu gyveno, bet jam lygiai rūpėjo ir politiniai Lietuvos galvosūkių. Kadanį kariai ne visuomet yra igudę orientuotis politinėse painiavose, tai kartais pasitaiko ir skaudžiai nukentėti. Taip atsitiko ir su a. a. Vl. Ivanausku.

Už dalyvavimą vadinamam "birželio sukilime" jam buvo atimtas kapitono laipsnis ir pateko ilgam laikui į kalėjimą. Okupavę 1940 m. Lietuvą rusai bolševikai laikė jį irgi Kauno kalėjime. Prasidėjus vokiečių karui su bolševikais, Vl. Ivanauskas laimingai ištrūko laisvėn. Bet tie visi skaudūs pergyvenimai ir keli metai kalėjimo be abejonės smarkiai pakirto jo sveikatą.

Vokiečių okupacijos metu Vl. Ivanauskas vadovavo Lietuvos Valstyb. Teatrui, kuris apėmė operą, dramą, baletą ir vėliau net operetę. Taip pat buvo reguliariai rengiami simfoniniai koncertai su savais ir svetimais dirigentais bei solistais. Ką reiškia vadovauti tokiai didelei ir sudėtingai įstaiagai svetimos karinės okupacijos metu, gali suprasti tik tas, kam teko būti panašioje padėtyje bei tokiose pat veikimo sąlygose. Reikėjo labai daug sumanumo, takto, lankstumo, o kartais net nusižeminimo, kad bent šiaip taip išlaviruotų tarp okupacinės valdžios reikalavimų ir savos lietuviškos visuomenės nusistatymų bei pageidavimų. Tik ką ištrūkusiam iš bolševikinio kalėjimo Vl. Ivanauskui teko ši sunki našta pakelti, įtempiant visas

(Nukelta į 100 psl.)

JIS ŽUVO SAVOJ ŽEMĖJ

Tūkstančiai mūsų brolių karių yra paaukavusių savo gyvybes dėl tėvynės. Lietuva amžiais turėjo didvyrių, ir turi iki šiai dienai savo sūnų ir dukterų, kas už ją nesibijotų kentėti, kovoti ir garbingai mirti.

Yra kilnu pareikšti pagarbą, nulenkti galvas tylos minute už žuvusius, paminėti dėl tėvynės pasiaukavusius Lietuvos vaikus. Mes matome, kad šiandien ir už laisvą Ameriką jau ne vienas žūsta, žūsta ir už Lietuvą ten toli, kad kiti laisvi gyventume ir laisvi mirtume.

Štai liūdesio apimta širdimi prisimename savo brolius, kurie krito karo sūkuryje savoje žemėje. Čia matome a. a. Joną Vilimavičių, kuris žuvo ties Sėda, Žemaitijoje, kartu su kitais ginklo draugais 1944 metais spalio mėnesį. Jis jaunas žaliųjų Lietuvos laukų ūkininkaitis, labai rūpestingas ir iš pat jaunystės buvo šau-

liu. Kai pirmą kartą užėjo bolševikai, mes abu klijavome prie kryžių prieš juos preklomacijas, kartu kovojom, sargybas nešėme, vėliau prieš nacius veikėme. Jis toks pareigingas ir drąsus. Kartą tik rusai nesužadė, bet laimė tai nevyko. Artėjant antrą kartą rusams, jis kartu su partizanais traukėsi iš šiaurės Lietuvos, palikdamas savo artimuosius. Žemaitijoje susidarė lietuvių savanorių pulkai. Jis į juos įstojo. Čia staiga priešui užklupus, žuvo baisiame fronto pragare. Niekas nežinos jo kapo, nes sumaišytas su žeme tankų. Jo jauną vos 23 metų širdis amžinai užgeso, kraujas įsigėrė į Lietuvos žemę, dėl kurios jis tiek daug sielojosi.

Tebūna jam lengva savoji žemė ir jo gyvybės brangi auka tegul mus skatina taip pat aukotis už tėvų žemę.

Balys Svalia.

(Atkelta iš 99 psl.)

skaudžiai išsvarginto kūno ir dvasios jėgas. Su pasigėdėjimu tenka prisiminti, kad Lietuvos teatras ir karui siaučiant veikė pilnu meniniu pajėgumu ir stiprino tautos dvasią. Ivyko eilė naujų pastatymų — premjerų (pav. St. Šimkaus op. "Pagirėnai"). Čia yra daug nusipelnęs ir tuometinis teatro direktorius Vl. Ivanauskas.

Aš labai maloniai prisimenu a. a. Vl. Ivanausko nuoširdų bendradarbiavimą bei nuolatinį kontaktą su Lietuvos Valstybine Konservatorija, kuriai tais laikais man teko vadovauti. Ypač jis atjausdavo Konservatorijos jaunuomenę, darydamas jai įvairių palengvinimų aplankyti teatro pastatymus bei koncertus.

Toliau besivystanti karo įvykiai kaip daugelį mūsų tautiečių, taip ir Vl. Ivanauską atbloškė Vokietijon. Čia vėliau įsisteigus anglų zonoje Pabaltės universitetui, jis dėstė dainavimo studijoje. Atliekamu laiku koncertavo tremtinių stovyklose. Hamburgo radiofonui yra įdainavęs į plokšteles lietuvių kompozitorių kūrinių.

Paskutinis jo gyvenimo etapas prabėgo didžiajame New Yorke. Uoliai dalyvavo lietuvių koncertuose bei parengimuose, davė dainavimo pamokas.

Likimo lemta buvo jam atsigulti amžinam poilsiui tame pat New Yorke, kur palaidotas yra ir kitas Lietuvos valst. Teatro vadovas A. Olekažilinskas, kuris Vl. Ivanauską priėmė į operos solistų šeimą.

Kiek man asmeniškai teko pažinti a. a. Vl. Ivanauską, tai mano atmintyje jis visuomet paliks ne tik kaip jautrus lietuvių tautos patriotas, kuris siekė ne asmeninių patogumų bei gerovės, bet nuoširdžiai stengėsi tarnauti Lietuvai ir jos kultūrai.

DĖMESIO!

Jeį dar neturi — įsigyk įdomią knygą

NUO IMSRĖS IKI ORINOKO

(Per fakirų žemę)

prašytą A. Sabaliausko.

Šioje knygoje rasi lietuvių misionieriaus patyrimus ir išgyvenimus keliaujant per svetimus kraštus ir tautas. Ten ypač plačiai yra kalbama apie paslaptinę INDIJĄ — fakirų ir keturių dešimčių milijonų dievalčių žemę.

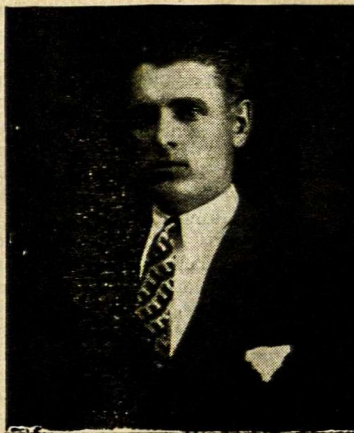
Kaina \$2.50

Pavieniai ir platintojai ją gali gauti pas Mr. E. Dambrauską, 4501 S. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

A. A. ANTANĄ MATULAITĮ PRIGLAUDĖ ARGENTINOS ŽEMĖ

Velionis Antanas Matulaitis gimė 1902 metais spalio 16 d. Senkiškių kaime, Gižų valsč., Vilkaviškio aps.

Į besikuriančą Lietuvos kariuomenę jis įstojo 1919 m. rudenį. Tarnavo 3-me Geležinio Vilko kavalerijos pulke. Dalyvavo kautynėse su lenkais ties širvintais ir Giedraičiais,

kur buvo sunkiai sužeistas į ranką. Ilgokai buvo gydomas Karo Ligoninėje. Iš ligoninės paleistas į atsargą.

Kai Tėvynę pradėjo savo ramų taikos gyvenimą, A. Matulaitis pánudo laimės ieškoti plačiame pasaulyje. 1926 m. liepos 10 dieną jis atvyko į Argentiną. Čia jis gavo darbo maisto fabrike Swift ir visą laiką dirbo kaip darbininkų prižiūrėtojas.

Kaip buvęs taurus Lietuvos karys ir geras tautietis A. Matulaitis dalyvavo Argentinos lietuviškose tautinėse organizacijose.

A. Matulaitį per anksti į kapus nuvarė vėžio liga. Jis mirė 1952 m. spalio 16 dieną, vadinas, sulaukęs lygiai 50 metų amžiaus. Gulėdamas mirties patale jis graudėnosi, kad jau nebegalės grįžti į savo gražiąją Tėvynę.

A. a. Antanas Matulaitis į amžiną poilsio vietą palydėtas didelio skaičiaus lietuvių. Tegul jam per amžius būna lengva Argentinos žemelė

B. Kaušpadas

ORGANIZACIJA — GINKLUOTŲ PAJĖGŲ ŠARVAS

(Atkelta iš 96 psl.)

veiksmingumo". "Mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumas karo metu priklauso mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumo taikos metu". J. A. V. taip jau sekasi, kad kiekvienas karas jas užklumpa nepasirengusias. Karas prasideda ir amerikiečiai turi kautis ir kurti kariuomenę tuo pačiu metu. Paradoksas — kautis ir tuo pačiu metu gaminti kautynių įrankį. Bet tai yra tiesa.

Yra aišku, kad kariuomenė taikos metu negali būti pilnai karui parengties stovyje. Tačiau ginkluotos pajėgos taikos metu turi būti tokio pajėgumo, kad kaudamosios pradinėje karo fazėje užtikrintų pakankamai laiko sutelkti visą valstybės karinę jėgą. Iš to išeina, kad ginkluotų yra forma ginkluotoms pajėgoms karo metu.

"Mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumas taikos ir karo metu priklauso veiksmingos jų organizacijos". Įtakos jų veiksmingumui turi taip pat ir asmeninė jų sudėtis. Bet žmonės kariuo-

menėje tai tautos vidurkis: kokia tauta, tokie ir kariai. Įtakos turi ir vadai. Tačiau amerikiečiams jų netrūko praeityje. Labai svarbu ir pajėgų valdymas bei administracija. Tačiau tai yra veiksniai, kuriuos galima bet kada keisti ir tobulinti, daug lengviau, kaip keisti pačią organizaciją.

"Taigi, mes privalome imtis dabar tuojau organizuoti kuo veiksmingiausias ginkluotas pajėgas". Kadangi niekas nežino, kada reikals iškils jas panaudoti, ginkluotos pajėgos turi būti veiksmingos ne rytoj, bet šiandien.

Pasistatęs sau tikslą sudaryti veiksmingiausių ginkluotų pajėgų organizacijos planą, autorius daro ekskursiją į istoriją, daugiausia Europos karinę istoriją, ir mėgina Europos karinį patyrimą vertinti, kiek galint, vengdamas Amerikos metodo, įtakos ir tuo būdu padėti karnės organizacijos pamatus Amerikos scenoje.

Z. R.

(b. d.)

DERYBŲ SU MASKVA GALIMI VAISIAI

Nei viena Vakarų pasaulio vyriausybė dabartinėmis aplinkybėmis negali atsisakyti derėtis su Maskva. Nors dėl tų derybų vyriausybių atsakingi asmenys ir būtų neigiamai nusistatę. Plačiau visuomenė, gyventojų masės, taip bijo galimo plataus masto karinio konflikto, kad yra linkę išbandyti visokius galimumus. Ir, žinoma, vyriausybė, kuri atsisakytų derėtis su Maskva, labai greit gali būti pakaltinta, jog nepasinaudojo proga taikiu būdu išaiškinti daugybę tarpautinių konfliktų ir nesklандumų.

Manoma, kad dabartinis momentas deryboms su Maskva labai patogus. Dažnas nurodo, kad Staliui mirus, Kremliuje, jeigu nepasakytų daugiau, pasitikėjimas savo jėgomis yra aiškiai sumažėjęs. Kremliaus karas šiuo metu esąs jokių būdu nepageidaujamas. Ir Kremlius todėl pasistengęs parodyti pasauliui savo neva pasikeitusias nuotaikas.

Kremliaus kalbos apie taiką visados prasideda stereotipiniu, dar Stalino paleistu posakiu, kad komunistinis ir kapitalistinis pasaulis gali greta vienas kito sugyventi. Tik labai gaila, kad nie-

kas Stalino anuomet nepaklausė, kaip ilgai toks sugyvenimas yra jo numatomas. Netenka abejoti, kad panašų klausimą išgirdęs Stalinas nebūtų pasakęs, jog toks sugyvenimas numatomas amžinai. Kol kas, kol Kremliaus viešpačiai nėra tikri, jog kovą laimės, jie kalba apie sugyvenimą. Ir niekad neužmiršta savo pagrindinio tikslo — užkariauti visą pasaulį.

Šiuo tarpu Vakarų demokratijos tebetikėdamos Stalinui, kad sugyvenimas tarp abiejų priešgynbių yra galimas, turėtų pradėti derybas. Na, o jeigu ir netikima panašioms komunistų pareiškimams, tai kokia gi kita išeitis? Juk dabartinė padėtis galutinai pasidarė nebepakenčiama. Reikia derėtis, reikia jieskoti būdų nors šiek tiek aptvarkyti visiškai susipainiojusius reikalus ir Europoje ir Azijoje, — tai jaučia visi politikai.

Kasdien artėjama prie būsimų derybų. Jau parengiama toms deryboms dirva. Ligi šiai dienai mažiausias klausimas pakenčiamai neišsprendžiamas. Tarytum Maskva norėtų Vakarų demokratijoms parodyti, kad tik tiesioginės derybos gali duoti pagidaujamus vaisius.

Jei norėtume pažvelgti į ateitį ir pamėgintume atspėti, kokie būsimų derybų gali būti vaisiai, tai pirmoje eilėje turėtume konsultuoti, jog būsimų derybų partnerių padėtis labai nelygi. Ir toji aplinkybė jau iš anksto sumažina mūsų viltis, kad būsimos derybos gali būti patenkinamos.

Tuo tarpu, kai komunistinis blokas tikrumoje nėra trupučio, nesibijo Vakarų pasaulio, nes gerai pažįsta jo visas silpnynes: slepiamus ir nenuslepiamus nesutarimus, organizacijos, o svarbiausia — ryžtumo stoka, — tai antroji pusė gyvna nuolatinėje komunistinės agresijos baimėje. Ypač, kad toji agresija, kaip matome iš paskutinių metų įvykių, lengvai pasireiškia net pa-

(Nukelta į 107 psl.)

ATSIMINIMAI APIE LIETUVIŲ SEIMĄ PETRAPILYJE

(Atkelta iš 98 psl.)

visose frakcijose, o jų tarpe ir su jauna is dar karininkais, būsimuoju pulko vadu Juozapavičium ir būsimuoju Šaulių Sąjungos viršininku Klimavičium. Jie rėmė mano akciją pertraukų metu seimo kuluaruose ir lyg iš netyčių skleidė gandus apie kokius tai lietuvius karius, žadančius atvykti iš vieno gvardijos pulko Nepriklausomybės šūkio akcijai paremti. Ir kairių jų frakcijose, būdamas jurininko uniformoje, buvau sutinkamas nepiktai, jei ir nepalankiai. Pas socialdemokratams susitikau su buv. gimnazijos draugu Smolskiu, kurs ilgainiui Lietuvoje buvo sušaudytas kaipo bolševikas.

Be to dar, iš tribūnos labai man smarkiai skambinant į ausį pirmininkavusiam Šilingui, leiddau sau pasakyti mitinginę kalbą, prikaišiodamas oponentams, kad atsakingumas geras dalykas, jei jis nesiriboja su bailumu. Panašioms išdalinau ir "zuikių" diplomus, šaukdamas "šalin zuikiai"! Tas turėjo pasisekimą. O kareivius, žadančius iš seimo grįžti į apkasus, raginau paskutinį balsą atiduoti už Lietuvos Nepriklausomybę. Nesiginčyčiau, kad ir Šlezevičiaus pasisakymas mano kreipimuisi buvo didelė parama.

Didžiausias šios dienos triumfas buvo priėmimas Nepriklausomybės šūkio. Pastebėjau pakeltas rankas ne tik dešiniame bloke, bet daugelyje vietų ir kairiame sparne, kur ypač uoliai balsavo kareiviai. Lietuviai kareiviai pasižymėjo atiduodami savo balsus, o vėliau ir kautynių laukuose. Pirmasis už Lietuvą žuvo ties Kėdainiais buv. Rusijos kareivis Povilas Lukšys, o ką bekalbėti apie visus savanorius ir karo invalidus. Rezoliucija praėjo dvidešimt kelių balsų dauguma*. Buvo ir tokių kairiame sparne, kurie, nenorėdami balsuoti prieš Nepriklausomybę, balsavimo metu pasitraukė iš salės. Tokių pavardės ir man žinomos.

Seimas po šio sprendimo iširo. Iširo ir Tautos Taryba. Žinia pasiekė Vilnių ir buvo čia džiaugsmingai sutikta. Nepriklausomybės šūkį toliau skleidė Voroneže Augščiausioji visos Rusijos Lietuvos Tautos Taryba (Šapoka, Liet. Istorija 535 psl.).

*) Dailininkas Varnas pavaizdavo tai sarže: jurininkas varo zuikius iš kupūstu daržo.

***) Ši rezoliucija buvo iškabinta Karo Muzėjuje, o apie kairiojo bloko rezoliuciją nebuvo žinių.

IŠ A. L. S. "RAMOVĖS" SKYRIŲ VEIKLOS

Juozas Mikštas

PO TROPINIŲ DANGUM

ADV. A. OLIS PAS CHICAGOS RAMOVĖNUS

1953 m. gegužės mėn. 10 d. į L. S. "Ramovė" Chicagos skyr. susirinkimą atsilankė Chicagos Sanitary District prezidentas p. A. OLIS su įdomia paskaita: "Dabartinė JAV užsienio politika ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo galimybės". Prelegentas aiškiai nušvietė 12-kos metų JAV laikyseną Lietuvos atžvilgiu. Jis pažymėjo, kad 1940 m. buvo aiškus nusistatymas prieš bolševikų okupaciją Lietuvoje. 1941 m. paskelbtas Atlanto Čarteris pabrėžtinai kalba apie tautų laisvę ir prieš visokią agresiją. Tačiau nuo Pearl Harbor laiko JAV užsienio politika pradėjo keistis, mat Roosveltas norėjo įtraukti į karą SSSR prieš Japoniją ir Vokietiją. Žinoma, visa tai atsiliepė ir Lietuvos bylai! Amerika nenori demonstruoti prieš rusus dėl mūsų reikalų, visoms mūsų delegacijoms ar pavieniams asmenims buvo įsakyta saugotis antibolševikiškų veiksmų ir vengti visa tai, kas gali pakenkti SS SR ir JAV geriams santykiams. Šiandie dar nežinoma, kas buvo nutarta ir Jaltos konferencijoje, tačiau spėjama, kad Pabaltijo kraštai bendru susitarimu buvo inkorporuoti į SSSR, kad tik pastaroji sutiktų vesti karą prieš Japoniją. Lietuvių delegacijos dalyvavimas (mat, ji norėjo rasti būdus, kad ir Lietuva būtų ateityje JT nariu) San Francisco konferencijoje nedavė jokių rezultatų. Man teko kalbėtis su A. Hiss, kuris griežtai atsakė, kad tokie lietuvių pasiūlymai nieko gero neduos. 1945 m. užstojo laikas, kada JAV pradėjo baigti bendradarbiavimą su komunistais.

1947 m. JAV pradėjo naują etapą (sulaikymo politiką) komunistų atžvilgiu. Dėja, tokia politika a'nešė aiškius rezultatus: jei 1945 m. sovietų orbitoje buvo virš 200 mil. žmonių, tai 1952 m. jau pakilo apie 800 mil. su 25.000 mylių siena tarp vakarų ir rytų. Tik 1952 m. respublikonų ir demokratų konvencijų programose pirmą kartą buvo suminėta dinamiška pavergtų tautų laisvinimo akcija, buvo suminėtos net pavergtos tautos. Eisenhowerio atėjimas ir jo administracijos aparato pakeltimas atnešė JAV naują politiką. Adv. A. Olis paticavo keletą JAV prezidento ir kt. augštų pareigūnų pareiškimus pavergtų tautų atžvilgiu, jų laisvės atgavimo reikalui. Seniau, kalbėjo p. Olis, tarptautinius reikalus nustatinė-

davo universitetų profesoriai, tačiau šiandien yra didelis pasikeitimas: šiandien visi reikalai vedami valdžios atstovų, kurie yra išrinkti žmonių. Be to, p. Olis pažymėjo, kad mes lietuviai, norėdami pasiekti geresnių rezultatų Lietuvos išlaisvinimo bylai, negalime užsidaryti savo parapijos ribose, o eiti į amerikietišką visuomenę ją tikinant, kad Lietuvos laisvės reikalas yra Amerikos reikalas, nes Lietuvos tragedijos gali susilaukti ir Amerika, jeigu ji užmirš ir nekovos prieš komunistinius kėslus. Reikia, kad amerikiečiai būtų įtikinti ir suįdominti, reikia suderinti tai, kas mums yra brangu, su Amerikos žmonių brangiais reikalais. Taip pat reikia įtraukti ko daugiau amerikiečių į Lietuvos laisvės gynimo reikalą. Kada, baigdamas pažymėjo p. Olis, Amerikos žmonės bus gerai supažindinti ir įtikinti su bolševikine pabaisa ir pavergtų tautų tragedijomis, tada bus galima lengviau rasti užtarymo valdžios pareigūnų tarpe Lietuvos gelbėjimo bylai ginti ir jai laisvę iškovoti. J. Braz-nis

Kaip aiškiai matosi kalnai,
Snieguotomis viršūnėmis pabalę!
O tu, bičiuli, nežinai,
Ar keikt, ar dievint šitą šalį.

Kaip švokščia palmės vakarais,
Grakščiai siūbuodamos ant jūros
[kranto!

O tu kažko čia vis dairais,
Ir nieks tavęs čia nesupranta...

Gal jiešakai mylimo žmogaus,
Gal medžio, tėviškės laukuos matyto?
Ir aš čia veltui jų žvalgaus,
Svetur žiaurios lemties išvytas.

Koks žydras tropinis dangus!
Deja, po juo mus ilgesys kankina.
Jis neįaukus, jis mums tvankus,
Tėvynės dangų prisiminus.

Čia auksas kasamas kalnuos,
Čia skaisčiai žydi puošnios orchidėjos.
Bet ar kada čia mums alsuos
Gimtų laukų užklydęs vėjas?

Juk primena ji tik sapnai,
Jį tik svajonėse pajusti galim.
Ir tu, bičiuli, nežinai,
Ar keikt, ar dievint šitą šalį.

Australija, 1952 m.

JAUKUS RAMOVĖNŲ POBŪVIS BROOKLYNE

Stengdamasis gyvinti savo veiklą ir palaikyti gražiasias savitarpio bendravimo tradicijas, L. S. "RAMOVĖS" New Yorko skyrius š. m. gegužės 9 d. Angelų Karalienės parapijos salėje suresgė pavasarinį šeimyninį pobūvį. Čia susirinko apie 60 karių šeimų narių ir jų svečių. Jų tarpe dalyvavo ir mirusiųjų mūsų karių našlės — p. p. Popeliučkienė ir Katelienė.

Programoje valstybės dramos aktorius Henrikas Kačinskas užburiančiu žavumu paskaitė keletą lietuvių rašytojų kūrinų, ištraukų ir feljetoną. Toliau vyko kuklios šeimyninės vaišės, tautiniai žaidimai, šokiai ir loterija skyriaus labui. Keletos valandų pobūvis nejuociomis prabėgo labai jaukioje, lietuvišku nuosirdumu persunktoje nuotaikoje.

Vasaros metu skyrius numato suorganizuoti kultūrinę savybės išvyką į tolimesnes New Yorko apylinkes. Vadovaudamasis Centro Valdybos KARYJE paskelbtu atsišaukimu, New Yorko skyrius numato surengti pikniką žurnalo naudai. Reikia pasidžiaugti, kad skyrius ir iki šiol KA-

RIO žurnalui yra parodęs daug nuosirdumo ir realios paramos. Redakcija visiems ramovėnams yra dėkinga. S. U.

L. S. Ramovės Clevelando skyr. Valdyba. Iš dešinės sėdi pirm. gen. Taltat-Kelpša.

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

SVARBUS SUSITARIMAS

Vakarų pasiekusios žinios esako, kad Indokinijos sukilėliai ir Pekingas sudarė naują karinį paktą. Esą Kinijos raudonieji sutikę apginkluoti dar penkias Vietminh divizijas ir pasiimti dar svarbesnį vaidmenį, vadovaujant sukilėlių strategijai.

SVARBUS GELEŽINKELIS

Keliolika šaltinių patvirtina, sovietai pradėję statyti naują Transsibirinį geležinkelį tarp Uralo ir Jenisėjaus upės srities, kaip tik ties išorinės Mongolijos sienų. Šis naujas ryšys padvigubintų karinių ir industrinių siuntų apsimainymą tarp Europos ir Centrinės Azijos. Jis taip pat suriškia keliolika anglimis turtingų ir pramonės centrų sibirinėje Rusijoje.

TITO PALANKUS MAO

Nors Tito šiuo metu yra veik natrišamai susijungęs su Vakarais, tačiau jis vis palankiai tebežiūri į Pekingo vyriausybės galvą Mao-Tsetungą. Jugoslavijos lyderiai tvirtina, kad Mao galima atitraukti nuo Maskvos ir kad dabartiniai pasitarimai dėl taikos Korėjoje esą rimtai vedami.

PRAGARIŠKAS GREITIS

Nenustebkime, jeigu po keliolikos mėnesių majoras Charles Yeager, kuris 1947 m. pasiekė garso greičio ribą dvigubai pralenks savo paties rekordą, skridamas dvigubu negu geras greičiu. Kalifornijoje, Edwards avio bazėje, jis rengia eksperimentinį Bell XI-A lėktuvą, kuriam žinovai numato 1.530 mylių greitį per valandą.

KŪRAS GREIČIUI PASIEKTI

Tautinis Patariamasis Aeronautikos Komitetas įtemptai dirba prie lėktuvų kūro problemos. Manoma, kad metaliniai kūrai galį duoti atsakymą į Karo Aviacijos reikalavimą suteikti sprausminiams lėktuvams tokį kurą, kad pasiekti 1.500 mylių per val. greitį ir turėti neribotą skridimo spindulį.

GALINGAS ŠAUTUVAS

Būsią atsisakyta nuo 75 mm beatranksos šaudančio šautuvo, kurio vietoje bus gaminamas 105 mm beatranksos šaudąs šautuvas. Šis šautuvas galįs išvesti iš rikiuotės bet kurį šiandien žinomą tanką iš 1.700 jardų atstumo.

SKAITLINGESNIS SKYRIUS

Antrojo pasaulinio karo metu JAV Armijoje karių skyrius būrio sudėtyje buvęs iš 12-os vyrų. Po karo buvę prieiti prie devynių vyrų skyriaus,

kad suteiktų skyrininkui galimybę lengviau kontroliuoti jam pavestus vyrus. Šiuo metu grįžtama prie 11-kos vyrų skyriaus, kad šiam vienetui suteiktų galingesnę ugnį.

JUOZO GARBĖ SMUNKA

Prancūzų komunistų partijai, besirengiančiai įvairiose Prancūzijos vietose pastatyti Stalinui paminklus, buvę patarta atsisakyti nuo šio sumanymo. Tai rodo, kad pats Kremlius stengiasi sumažinti Juozo garbę.

O VASILJŲ ĮSPĖJO

Iš Maskvos paplito žinia, kad Stalino sūniui Vasiljui, raudonosios aviacijos generolui, atėjęs išspėjimas, jog jis tenesitiki ypatingų privilegijų, jeigu kada nors kils skandalai dėl jo vykdomų girtuoklyščių ir kitų orgijų.

BANDYMAS

Gerų vaisių yra pasiekę Karo Aviacijos lakūnai, bandydami naują slaptą ginklą Korėjos karo erdvėje. Viena, kas gali būti pateikta visuomenei, yra tai, kad šis ginklas pakelia sprausminio naikintojo ugnies jėgą. JAV "oro tūzas", pulk. Royal Baker, neseniai grįžęs iš Korėjos buvo vienu iš tų, kurie bandė šį ginklą.

SVARBUS ĮRENGIMAI

Pagal turimus patikimus pranešimus apie 20 mylių į pietus nuo Bu-

dapešto raudonieji vengrai pastatė naują atominę laboratoriją. Esą joje dirba rusų ir vengrų mokslininkai.

Baltijos jūros pakrantėje, rytų Vokietijos teritorijoje, esanti Ruogeno sala yra nepaprastai stipriai sutvirtinta ir jai visiškai neleidžiama civiliai asmenys. Joje daugiau nesustoja traukinys-keltas, kursuojąs tarp Švedijos ir Vokietijos.

KONTROBANDININKŲ ROJUS

Turimomis žiniomis šiuo metu Belgijos uostas Antverpenas esąs pagrindinis Vakaruose esąs centras, iš kur siunčiama kontrobandiniu būdu strateginės medžiagos, kursuojąs tarp "geležinės uždangos" esančius kraštus.

PAKEIS PIECK

Lauktina, kad rytų Vokietijos bosą, seną stalinistą Pieck, netrukus pakeisias ministerio pirmininko pavaduotojas Walter Ulbricht. Pieck šiuo metu serga, o premjero Grotewohl įtaka nepaprastai sumažėjusi.

PIRMAS ŽVILGSNIS

Tai gali būti paneigta, bet JAV Karo Aviacijos vienetai virš Japonijos pastebėjo skraidantį visiškai naują sovietų sprausminį bombonešį JI-28. Atrodo, kad raudonieji bombonešiai tik tada įskrenda į Japonijos teritoriją, kai ten jų radaras nemato amerikiečių patruliuojančių naikintųjų. Ir kai tik JAV naikintojai priartėja prie tos erdvės, IL-28 sprunka į šiaurę.

Solidarumo paradas New Yorke 1953 metais. Čia matome lietuvių grupę su dalimi plakatų ir trispalve.

PENKTOSIOS KOLONOS AGENTAI

Pagal naujausias žinias gautas iš Lenkijos, šiuo metu ten vyksta įtemptas raudonųjų agentų mokymas. Žaliava yra surinkta iš š. Korėjos, Ispanijos, Graikijos, Jugoslavijos, Vietnamo, Portugalijos kolonijų negrų ir Goa indėnų.

ATSTATYS TOGLIATTI

Atrodo, kad Italijos raudonųjų vadovas Palmiro Togliatti bus galutinai nušalintas iš augščiausiojo Italijos komunistų posto. Kaip gerai žinoma, Italijos komunistai per paskutiniuosius smetus patyrė daug politinių smūgių, kurių pasėkoje jaunas vyras Pietro Secchia greičiausiai perims Italijos kompartijos vairą.

ISPĖJA

Augštieji JAV kariai Kongresą privačiai išpėja, kad karo padėtis Korėjoje tėtis gana ilgą laikotarpį, nors ir būtų pasirašytos karo paliaubų sutartys. Taip pat ir JAV kariai iš ten bus atitraukti tik labai iš lėto.

Taip pat Pentagonas išpėja, kad nors karo paliaubos Korėjoje ir galinčios būti greit pasiektos, bet ligi tikrosios taikos Korėjos pusiausaulyje dar yra tolms kelias. Greičiausia raudonieji jokiū būdu nesuiks atiduoti nors dalį krašto, kurią nėra užėmę sąjungininkai.

ČIANGO PROBLEMA

Laukiama, kad raudonieji, už kautynių sustabdymą galį iš JAV pareikalauti nustoti remti Čiangą. Šito reikalavimo tikslas ne vien išrauti krislą iš raudonųjų akių. Šiuo reikalavimu būtų siekiama išprausti pleišną tarp JAV ir jos sąjungininkų. Sąjungininkai nebūtų laimingi, kad Tol. Rytų taika liktų pavojuje, Amerikai vedant dabartinę politiką Čiangą atžvilgiu.

Nors JAV vyriausybės vadovai ir laukia stipraus spaudimo iš sąjungininkų pusės, bet tvirtina, kad prezidentas negalės pakeisti savo nusistatymo, nes Kongresas stovi už Čiangą.

AMERIKOS BALSŲ EUROPOS SKYRIUS SUKAKTIS

Š. m. gegužės 15 d. suėjo lygiai metai, kaip Europoje pradėjo veikti lietuviškasis "Amerikos Balsas". Į Lietuvą transliacijas jis pradėjo istorinėje Steigiamojo Seimo sukakties dienų. AB Europos skyriui vadovauja adv. Juozas Laučka ir plk. K. Grinius.

AB New Yorko lietuviškos tarnybos viršininku yra adv. Kostas Jurgėla o redaktoriumi Povilas Labanauskas. Pagal "Pasaulio Lietuvių Žinyną" čia dar dirba dr. V. Dambava,

Valerija Grigaitytė, rašytojas Antanas Vaičiulaitis, Leonardas Dambriūnas ir Barora Darlys-Drangelienė.

Kaip iš radio pranešimų matyti, New Yorko skyrius duoda dvi programas per dieną, o Europos skyrius — vieną. Jos dar po pora kartų per dieną ir pakartojamos.

PIRMASIS AUSTRALIJOS BEPILOTINIS LĒKTUVAS

Australijos Ministeris Pirmininkas Robert Menzies geg. 2 d. iškilmingai pakrikštijo ir paleido į orą pirmąjį Australijos bepilotinį sprausminį lėktuvą-robotą. Bepilotinis lėktuvas turi įrengimus ieškoti ir sunaikinti priešo lėktuvams.

Australijos Ministeris Pirmininkas taip pat stebėjo eksperimentinius ir naujos raketos modelio bandymus, skraidančio daugiau 2000 klm. į vandenį. Šioji raketa yra skirta prieš oro torpedų ar panašių iš žemės ar laivų valdomų priešo raketų naikinimui.

Bandymai buvo praveisti pietų Australijos dykumoje, kuri prieina vandenyną tūkstančio mylių neapgyventu pakraščiu.

NENUSTEBINTŲ

Maskvos informuoti sluogsniai per daug nenustebti, jeigu dabartinis Karo Ministerio pavaduotojas sovietų maršalas Jurgis Zukovas su ypatinga "taikos misija" atvyktų į Vašingtoną. Kaip žinoma, tuoj pat po II-jo pasaulinio karo Ike buvo artimuose santykiuose su Žukovu, kai jis buvo I-šio Bejono komendantas.

BIUDŽETINĖ AUKA

Kaip dabar atrodo, Navy siūlomas atominė energija varomas lėktuvnešis turės būti paliktas vėlesniam laikui, vien dėl biudžetinių samprotavimų.

GAMYBOS PAZANGA

Boeing b-vė, kuri gamina B-47 sprausminius bombonešius milžinus, nors jie ir yra nepaprastai komplikuoti, po 300 vienų pagaminimo gamybos laiką sumažino tiek, kad šio milžino gamybai reikia mažiau darbo valandų, negu jų buvo reikalinga B-29 supertvirtovei pastatyti.

700 METŲ SUKAKTIS

Š. m. gegužės 8 d. Stockholmo miesto gyventojai stebėjo iškilmes, kuriose karalius Gustavas Adolfas VI-asis ir karalienė Leuzė pradėjo Stockholmo miesto 700 metų jubilėjaus minėjimo laikotarpį.

1253-tieji metai yra oficialiai skaitomi Stockholmo įsteigimo metai, kai šios šiaurinės šalies valdovas Biger Jarl suteikė miestui savivaldą.

Šia proga prisimintinas ir lietuviams svarbus įvykis. 1253 metais kitoje Baltijos jūros pusėje, Lietuvos žemėje, dviem metams praslinkus po Lietuvos krikšto, Mindaugas vainikuotas I-ju Lietuvos karaliumi, tuo pripažįstant Lietuvą kaip suverenę ir nepriklausomą valstybę. Tą faktą, kaip ypatingos reikšmės Lietuvai įvykį, pabrėžė šiemet vasario 16 dienos sveikinime Lietuviams ir Amerikos užsienių reikalų m-ris Dulles.

KARIO bendradarbio Balio Brazdžionio išleistuvės Anglijoje, jam išvykstant 1950 m. į JAV. Sėdi trečias iš kairės. Dabar jis gyvena Chicagoje, kur yra KARIO atstovu, ir žurnale veda skyrių "Karių gyvenimas".

KARIŲ GYVENIMAS

NUTILĘ SAVANORIAI IR LIETUVIŠKA DAINA...

Rašo Bal. Brazdžionis. Chicago III.

Saulėtoje Venezuelos žemėje, Maracay mieste, staigiai ir netikėtai atskyrė iš mūsų tarpo Nepriklausomos Lietuvos kovų dalyvis Juozas Žebrauskas, kilęs iš Mariampolės apskr., Igliaukos parapijos, gimęs 1900 m. kovo 19 d. Jis Lietuvos laisvės kovose buvo net 8 kartus sužeistas. Su jaunatvišku energingumu kovojo ir siejojsi savos šalies gerove. Tris kartus iš jos buvo išvykęs, bet šį jau tretįjį nebesulaukė grįžimo. Priglaudė jį svetimoji žemė, nes jautri širdis nebeatlaikė kasdieninių rūpesčių. Maracay lietuviai iškilmingai palaidojo, papuošdami jo kapą gėlių vainikais. Atsisveikinimo žodžius tarė inž. V. Vencus, St. Aušrota, PLB-nės vardu.

Kovo mėn. 11 d. Waterbury, Lietuvos kūrėjas ir savanoris, kariuomenės kapitonas Ant. Grušeckas-Grušaitis po trumpos ligos ap'ėjo šį pasaulį, kartu ir mūsų laisvės kovotojų gretas. Velionis gimęs 1895 m. spalio 20 d. Gruzdiškiuose, Raseinių aps. Lietuvos kariuomenėje išbuvo virš 20 metų ir pasitraukė tik užėjus rusams. Waterbury reiškėsi lietuviškoje veikloje ir buvo vienas iš iniciatorių, steigiant LS "Ramovės" skyrų. Palaidotas Waterbury Kalvarijos kapinėse. Atsisveikinimo kalbas pasakė Ed. Vaitkevičius ir Vincas Šmulskštys.

Montrealį prieš kiek laiko mirė nelaimingame įvyky Vladas Zuperka. Apsinuodijęs dažų fabrike dujomis, nukrito nuo laiptų ir užsimušė. Jis buvo Lietuvos kariuomenės karys, dalyvavęs kovose už Lietuvos laisvę, kurį laiką buvo Dotnuvos viršaičiu. Kanadoje veiklus DLK Vytauto klubo narys. Lietuviai jo netekę liūdi.

Ką tik pasiekė žinia, kad balandžio mėn. 28 d. Mount Pleasantvile, 20 mylių nuo Sunbury, auto nelaimėje žuvo lakūnas Bernardas Jančis, vos 22 m. amžiaus. Jis tarnavo Andrews Air Force Base, Washington, D. C. Velionis buvo gimęs Sebastapoly, armijoj išbuvo 3 m. Palaidotas geg. 2 d. Pittstono šv. Kazimiero kapinėse.

Taip vienas po kito atsiskiria iš mūsų lietuviškų gretų brangūs Lietuvos ir Amerikos kariai lietuviai. Išsėkitės garbingi kariai svetimoje žemėje.

Su daina ir muzika JAV kariuomenėje

Lietuvį karį daina taip pat lydi ir šiandien, kur jis bebūtų. Kai kada ji nuaidi ir gausingose auditorijose, karių salėse ar fronto padangėse. Mes Lietuvos kareivėliai, Žygis į Vilnių, Gaudžia Trimitai ir kitos dainos suvirpina ne vieno ir svetimtaučio ausį. Štai džiugu pasveikinti pagarsėjusį lietuvių karį Liudviką Stuką, kuris gražiu savo balsu iškilo Aliaskoje. Jis yra narys Elmendorf karių katalikų choro ir dažnai gieda solo per pamaldas. Anchorage mieste vadovauja ir lietuvių šokėjų grupei. L. Stukas yra ir "Rūtos" ansamblio organizatorius. Ansamblio dalyviai linki L. Stukui sėkmės ir laukia sugrįžtant į savo eiles, taipgi linki sėkmingai reprezentuoti Lietuvos vardą JAV armijoje.

Aviacijos daliniuose yra labai pasižymėjęs lietuvis muzikas Jonas Jesulaitis, gimęs Coaldale, Pa. Mokinosi New Yorke, dalyvavo II pasauliniame kare 7th and 77 Infantry Division Bands. Jis lankėsi Pacifiko, Europos kraštuose, gavęs Bronze Star atžymėjimą. Nuo 1951 m. yra išrinktas į American Bandmaster's Association, Chief Warrant Officer, asistent director of the United States Air Force Band. Jo motutė gyvena atkeičiavusi iš Škotijos Washingtone su dviem dukrom ir sūnumi.

Leonas Baltrušaitis Japonijoje domėjosi to krašto muzika ir dainomis, berods, ir viešai pasirodęs. Jis sako, kad japonų dainos ir muziką mažai kuo skiriasi nuo Europos.

Tikrai miela, kad lietuviai domisi savo ir kitų tautų meno lobiais.

Korėjoje baisu ir liūdna... ir atsižymėjimai

Karys Mišauskas iš Korėjos štai ką rašo iš savo pergyvenimų:

Naktis. Pro praviras atskiros palatos duris koridoriaus sienoje žaidžia lempelės šviesa. Prie baltos lovos sėdi palinkusi slaugė. Lietuvis karys kankinasi ligoje ir kartais plėšia tvarsčius nuo žaidžų, kad tik greičiau mirtų. Slaugėneduoda ir kovoja su

ligoniu. Jis ginčijasi, sielvartauja. Įdubusios ligo akys kartais prasi-veria ir šaukia: "Tėvą ir motiną sušaudė, du broliai partizanai žuvo. Atėjo vokiečiai. Vėl priespauda prasidėjo... Teko palikti ir dėdės namus: išvarė apkasų kasti. Varinėjo per visus Rytprusius, kaip žvėrys. Badavom... Mėnesiais Berlyne po bombomis... DP stovyklos, lyg gyvulių tvartai, kur net savigarbos jausmą beveik sunaikino..." Ir taip ištiesos tremtinio kelionės apmąstymai, trukčiojamo žodžių byra į svetimas palatas sienas; tas lietuvių skundas ir vargas mažai kam besuprantamas...

Kitas karys, Vytautas Eringis, kurio tėveliai gyvena Baltimorėje, tremtiniai, pasakoja: "Vakar, balandžio 11 d. (Korėjoje atsidūrėm čia suvargę ir nemiegoję, nes naktie s metu reikėjo sunkvežimiuose sėdėti ir saugoti traukinį Dabar esu apie 15 mylių nuo fronto linijų. Mūsų batalionas beveik vienoje vietoje palapinėse tarp dviejų kalnų, pilkame lauke, nematyti nei miesto nei kaimelio. Pereitą naktįėjau sargybą, tai buvo galima matyti didžiausios pašvaistės, šaudė artilerija. Čia nakties metu gana pavojinga, ypač einant sargybą, nes tai ptamsu, kad nieko nematyti..."

Korėjoje kariai turi surinkti 40 taškų, kad galėtų apleisti frontą ir grįžti į JAV. Ateitis netikra: gavęs tik vieną tašką į pakaušį, tikrai po kelių dienų sugrįžta jau karte. Ką gi padarysi, karių likimas skaitomas valandomis, minutėmis.

Majoras Tomas Jurgelavičius yra atsižymėjęs už pavyzdingą tarnybą 40-je divizijoje Korėjoje ir apdovano-tas "Commendation Ribbon". Seržantas Kulikauskas eina svarbias pareigas viename štabe, o pfc. A. Ivanaukas greitai grįš iš Korėjos į Detroit'ą. Neseniai iš Korėjos grįžo Aleksas Donevičius, kuris ištarnavo JAV kariuomenėje 20 metų. Buvo ir V. Vokietijoje, New Gvinėjoj, Panamoje ir kitur, eidamas policininko ir virėjo pareigas. Wizburge vedė tremtinę Sabaliauskaitę, o dabar apsistojto Town of Lake lietuvių kolonijoj. Aleksas Danevičius, veteranas, yra puskarininkio laipsnyje. Kariuomenės gyvenimu buvo visą laiką patenkintas.

Bronius Liogys, buvęs kurį laiką Korėjoje, sužeistas, bet dabar jau baigė tarnybą ir gižo į Brooklyną.

Seržantas Juozas Judickas, išbuvo vienerius metus Korėjoje ir parvyko

PREZ. EISENHOWERIO ŽODŽIAI APIE LAISVĘ IR TAIKĄ

GINKLAS KARIO RANKOJ

Braido šaltis pamišusiais žingsniais.
Linksta mėnuo glėbyje naktų.
Tiktai tu — tu, kary, nepalinksi
Nei nuo šalčio, anei nuo audrų.

Nesustings kietos rankos prie ginklo,
Kai širdis — lyg Tėvynės dangus.
Mezga vėtros Europoje tinklą —
Tu ir vėtrose būsi narsus.

Ir šis vėjo įniršęs gaudimas —
Juk tavęs neprivėrcia drebėt.
Tau jis primena kulku švilpimą
Ir pasako, kad reikia budėt.

Didžia laisve įpratom kvėpuoti.
Ir vergaut — nė nemanome mes!
Tau, kary, rankon ginklas paduotas,
Kad prabilūt už mūsų žemes.

Mezga vėtros Europoje tinklą
Ir rikiuoja patrankas sunkias.
Nepaleisi, kary, plieno ginklo —
Tau jį davė tauta į rankas.

Tau jį davė su didele meile,
Su širdim — laisvės vėjui gyva...
Žengia mūrai karių mūsų eilės: —
Amžiais laisve kvėpuos Lietuva!

J. Palionis

į Chicagą atostogų, paskui baigs tarnybą JAV, Camp Crowder.

Visa eilė vėl naujų Lietuvose vaikų išvyko į JAV kariuomenę, juos paminėsime sekančiuose "Kario" numeruose. Man labai būtų įdomu išgirsti pačių karių nuomonės, pasakojimai apie šių laikų karo baisybes bei nelaimes, todėl mieluosius karius, nuoširdžiai prašau, kai tik turit laiko parašykite "Kariui" ar man laiškų, atsilankę pas tėvelius — susitikime. Yra daug lietuvių karių kurie nebuvo "Kary" paminėti. Jie tikrai bus paminėti, jei tarp mūsų bus ryšys. Nei vienas lietuvis tenelieka be "Kario", ir jame kviečiami "Karių gyvenimo skyriuje" visi bendradarbiauti.

Su gegužės mėn. pabaiga su-eina daugiau keturių mėnesių, kaip prezidentas Eisenhoweris stovi Amerikos vyriausybės priešakyje.

Savo inauguracinėj kalboj prez. Eisenhoweris pasakė:

"Biaurėdamiesi karu kaip priemone prieš užmačias tų, kurie mums grąso, mes laikome pirmąją valstybinės vadovybės pareiga sukurti galybę, kuri su-laikytų agresijos pajėgas ir skatintų taikingą gyvenimą.."

Toliau prezidentas Eisenho-
weris savo inauguracinėje kal-
boje pažymėjo:

"...mes niekadoms nemėginsime agresoriaus numaldyti vilingais ir piktais mainais, iškeičiant savo garbę už saugumą... Galų gale karių kuprinė nėra tokia sunki našta, kaip kalinio grandinės."

"...į savo valstybės pajėgu-
mą ir saugumą mes žiūrime, kaip į patikėtą vertybę, į kurią sudė-
tos laisvųjų žmonių viltys visur."

Nemaža vietos užsienio politi-
kai prezid. Eisenhoweris skyrė kalbėdamas apie krašto pa-
dėtį Amerikos kongrese vasario
2 dieną. Jisai pažymėjo, kad toji
politika apima visą pasaulį.
"Laisvė, kurią mes branginame
Europoje, ir Amerikose, nesiskir-
ria nuo laisvės, kuriai gresia pa-
vojus Azijoje," priminė Eisenho-
weris. Toliau jisai pabrėžė:
"Mes niekadoms nesutiksime su
kurios norą tautos pavergimu,
kad tuo būdu sau pirkus kokių
įsivaizduotų laimėjimų... Šioji
vyriausybė nepripažįsta jokių
pavergimą leidžiančių pasižadė-
jimų, praeityje padarytų slap-
tuose susitarimuose su užsienio
vyriausybėmis, kurios leidžia to-
kį pavergimą."

Savo pranešimo kongresui ga-
le prezidentas Eisenhoweris va-
sario antrą dieną pasakė:

"...laisvė lygiu iškalbingumu
byloja tiek mūsų kaimynystėje,
tiek ir rytinės Europos žmonių
troškimuose ir kentėjimuose."

Prie Rytų Europos presiden-
tas Eisenhoweris grįžo ir ba-

landžio šešioliktą dieną, pasa-
kydamas savo istorinę kalbą
apie taiką. Pažymėjęs, kad tie-
sos išmėginimas yra paprastas
ir kad įtikinti gali tik darbai,
prezidentas davė šį klausimą:

"Ar Sovietų Sąjungos vado-
vybė yra pasiruošusi kitoms
Europos Valstybes, leisti laisvai
pasirinkti savo valdymosi for-
mą ir teisę laisvai dėtis su ki-
tomis valstybėmis į pasaulio
bendruomenę, kuri vadovaujasi
įstatymais." Prezidentas pareiškė,
kad Europos "laisva ben-
druomenė ir pilna Rytų Euro-
pos valstybių nepriklausomybė
galėtų reikšti galą dabartiniam
nenatūraliam Europos padalini-
mui."

Toje pat kalboje, išdėstęs nu-
siginklavimo sąlygas, presiden-
tas Eisenhoweris priminė tebe-
sančią sovietinės agresijos grės-
mę ir pabrėžė:

"Tai laisvosios valstybės
įkvėpė—ir tegul niekas tuo nea-
bejoja — nepajudinama įsitiki-
nima, kad tol, kol esama grės-
mės laisvei, josios privalo, ne-
paisant jokių išlaidų, palikti
ginkluotos, stiprios ir pasiruo-
šusios bet kokiai karo rizikai."

Čia tenka pažymėti, kad pre-
zidentas Eisenhoweris yra palie-
tęs ne tik Rytų Europą apskri-
tai, bet yra susidūręs ir su Lie-
tuvos klausimu konkrečiai. Lie-
tuvos pasiuntinys Vašingtone
Povilas Žadeikis dalyvavo pre-
zidento Eisenhowerio inaugu-
racijoje su kitų valstybių atsto-
vais, o taip pat ir diplomatinia-
me priėmė Baltuosiuose Rū-
muose. Kovo 26 dieną presiden-
tas Eisenhoweris priėmė Ameri-
kos Tarybos delegaciją, kuri
įteikė ilgesnį raštą prašydama,
kad Jungtinės Valstybės padė-
tų apginti lietuvių tautą nuo
sunaikinimo ir kad paremtų
pastangas išlaisvinti Lietuvą.
Delegacijos nariai pareiškė, kad
prezidentas Eisenhoweris pasi-
džiaugė savo pažintimis su lie-
tuviais tremtiniais Europoje, ku-
rie jam padarė geriausią įspūdį.
Jisai pabrėžė, kad šie žmonės
yra verti Amerikos paramos.

DERYBŲ SU MASKVA GALIMI VAISIAI

(Atkelta iš 101 psl.)

čiam Krekliui tiesiog nedalyvaujant. Komunistai gerai žino, kad demokratijos jų neužpuls, kad ne tik pačios Sovietų Sąjungos, bet ir jos satelitų sienos yra visai saugios. Dėl šitos priežasties būsimų derybų atmosfera negali būti palanki našiam darbui.

Paskutinių mėnesių Kreklius pareiškimai buvo neva skirti draugiškumui ugdyti. Bet ar pasikeitė esmingai komunistų laikysena kad ir tose pačiose Korėjos paliaubų derybose? Komunistų sutikimas nenorinčius grįžti į komunistinį "rojų" belaisvius pavesti neutrالیųjų komisijai prižiūrėti, — nėra savo esmėje jokia nuolaida, o tik suktaš manevras, kurio tikslas (jeigu pavyks) vis tiek tuos belaisvius sau pasiglemžti.

Tuo pat metu, kada į Vakarų pasaulį buvo paleisti taikingos nuotaikos šūkiu, Maskvoje leidžiamame "Komunistas", kur's pirmąja ideologiniu klausimuos, buvo pasakyti du reikšmingi dalykai. Sovietų Sąjunga, girdi, niekad os neatsisakys paremti Afrikos ir Azijos tautas, kurios nori iš kolonizatorių išivaduoti.

Vadinas, dabartinė padėtis Azijoje, kada komunistinė agresija vis plačiau ir plačiau pradeda reikštis, negali pasikeisti, net jeigu ir įvyktų derybos ir jeigu būtų kaž kokia ten sutartis pasirašyta. Komunistinė agresija ir ateityje, reikia manyti, bus vedama Azijos tautų rankomis ir krauju.

O dėl tų tautų Europoje, kuriuos pateko komunistų įtakon, tas laikraštis su pašaipa pareiškė: "Nejaugi kapitalistai mano, kad mes padėsime tų kraštų buržuaziniams elementams nugalėti komunistus?"

Visokiems kitiems pareiškimams, kuriuos daro komunistai, galim nepatikėti, bet šiam pareiškimui jau reikia tikėti. Tikrai, taip ir bus: komunistai neišleis iš savo nagų nei vienos tautos, kuri turėjo nelaimę jiems atektį.

Atiduotos ar parduotos, ar, pagaliau, perleistos praeitose su komunistais Jaltoje ir Potsdame derybose tautos šiuo tarpu laikomos jau "sutvarkytomis". Nei Lietuva su kitom Pabaltės tautom, nei Lenkija, nei Rumunija, nei Čekoslovakija bei Vengrija iš būsimųjų derybų negali sau gero susilaukti. Dabartinė aplinkybė jų likimo niekas nepalies.

Bet Vokietija? Reikia gi ją sujungti, reikia pradėti šioki toki normalų gyvenimą. Kada komunistai kalba apie Vokietijos sujungimą, jie, žinoma, turi gavoje sujungtą komunistinę Vokietiją. Čia paminėtas laikraščio "Komunistas" pasisakymas mums įrodo, kad Kreklius su jokiais kitiems pasiūlymais nesutiks.

Nei vienos žemės pėdos komunistai neišsižadės, nes niekas jų šiuo tarpu tai padaryti neprivers.

Žmonėms, kurie gyvena laisvai ir nemato tos didžiosios nelaimės, į kurią pateko komunistų pavergtos tautos, anų tautų likimas tiems žmonėms, dėja, nedaug rūpi. Komunistinės vergijos panaikinimu praktiškai niekas nesisieloja. Ir apie būsimas derybas diplomatai kalba visai neturėdami galvoje pavergtas tautas išvaduoti. Bet šiandien pasaulis taip tampriai surištas, kad negali į dvi dalis kruvinai perrėžtas pasilikti. Būsimos derybos kaip tik turėtų nors šiek tiek sumažinti dabar esančią įtampą.

Komunistai neturi jokio reikalo daryti nuolaidas. Demokratinis pasaulis tiek daug nuolaidų komunistams padaręs, atrodo, nebeteri iš ko jau nusileisti. Tad būsimų derybų vaisiai gali būti ne tokie dideli, kokių laukiama.

Bet dabartinė situacija tokia paini, tokia nepakenčiama, kad vis tiek trokštama pamėginti derėtis. Ir jeigu derybos įvyks, tai ne su lengva širdžia demokratičių kraštų diplomatai atsies prie derybų stalo. Jeigu būtų išspręsta nors pora mažesnės reikšmės klausimų — pastangas galėtume laikyti pateisinamas.

P. Trvds.

Čia tos švelnios rankelės...

(Atkelta iš 97 psl.)

pasisakė nuolatos girdinti tą melodiją, kur tik senis ilgėliau užsikrapšto.

— Sekantį rytą, sekmadienį, suvažiavo pas ją broliai su šeimomis; atėjo pasirėdęs tėvas. Papusryčiavę, nuvažiavom į bažnyčią, kurios šventoriuje, kapuose, buvo įrikiuotas ir mano motinos kapas. Iki sumos dar liko kelios minutės laiko, tad visi nuskubėjome prie brangaus kapo. Ir kai mes iš abiejų šonų prie jo suklaupėme, sesuo visu balsu ėmė raudoti:

Čia tos švelnios rankelės, ką mumi nešiojo;

Čia tos meilios akelės, ką mumi dabojo!...

— Maniau, kad mano širdis pliš. Verkiau, kaip niekad nebuvau verkęs. Man vaidenosi, jog aš vienas tesu kaltas, kad tos švelnios rankelės ir meilios akelės čia, giliai po mūsų, jas apraudančiųjų, keliais...

— Jau daug kartų aš ją sapnavau; tokią meilią, gerutę, šypsančią. O nubudęs prisimindavau savo kalnę iki smulkmenų išnauro. Jei aš būčiau buvęs geras vaikas, mano motina gal dar ir šiandien būtų gyvensi. Argi 75 metai yra jau toks ilgas moters amžius?

Skirgaila vėl nususuko ir priglaudė kaktą prie žolės.

— Tik jau nesigėdyk ašarų, — tariu jam. — Skausmo ašara yra tyriausias lašas žemėje. Kas įvyko — įvyko; nebepataisysi. Visi daro klaidas, tik apgaili retas. Tavo taip atvirai papasakota istorija bus gera pamoka visiems, kas savo pareigų motinai bent per nagą nedatraukia.

Man atrodo, kad tą dieną mudu su draugu nei kiek nepasilsėjome. O darbe, mašinoms nuolatos ūžiant, ilgai skambėjo mano ausyse Skirgailos žodžiai: "Jei aš būčiau buvęs geras vaikas, mano motina gal da rir šiandien būtų gyvensi."

Jauniausia lietuvių kolonija "Kengūrų žemėje" jau nuo 1948 metų turi savo laikraštį

"AUSTRALIJOS LIETUVIŲ"

kuriame plačiai informuojama apie šios kolonijos lietuvių gyvenimą. Kaina 5 dol. metams — galima siųsti g. pinigais laiškuose.

"Australijos Lietuvio" leidykla leidžia ir priima spausdinti knygas. Mūsų išleistos knygos be varžymų pasiekia visų kontinentų lietuvius ir yra pigios — prieinamos kiekvienam tautiečiui.

Adresas: "AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. (Australia).

ATSIŠAUKIMAS VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJOS REIKALU

Vasario 16 Gimnazija pradeda ketvirtuosius mokslo metus. Pasaulio lietuviai, kurių aukomis ji išlaikoma, gali didžiuotis. Reta tauta tremtyje pasirodė tokia sąmoninga, kad taip, kaip mes, giliai įvertintų tautinio švietimo reikšmę, ir tokia solidari ir organizuota, kad pajėgtų pastoviai telkti lėšas gimnazijai išlaikyti.

Šiais metais Jūs mokslinate ir ap rūpinate Vasario 16 Gimnazijoje šimtą septyniasdešimt vaikų, kad su laiku tas jaunimas, tvirtas dvasia ir kūnu, stotų į darbą už Lietuvą, mūsų Tėvyne.

Aplinkybės dabar verčia susirūpinti gimnazijai pastoge.

Dabartinės patalpos kareivinėse, ei-

VLIK'AS KONSOLIDUOJASI

ELTA praneša iš Vokietijos, kad Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas VLIKas nutarė savo sudėtinį priimti Mažosios Lietuvos rezistentų atstovus. Ligi šiol VLIKą sudarė tik tai pagrindinės Didžiosios Lietuvos politinės partijos ir okupacijos metu susikūrę rezistencijos sąjūdžiai.

ELTA taipgi praneša, kad netrukus vyks nauji pasitarimai su Lietuvos diplomatų kolegijos pirmininku Stasiu Lozoraičiu tikslu nustatyti vieną Lietuvos laisvinamųjų veiksmų užsienio politikos liniją ir programą.

VLIKas pritarė Amerikos Lietuvių Tarybos veiksmui ir Kongreso nario Kerseno iškeltai rezoliucijai paskirti Kongreso komisiją, kuri ištirtų Maskvos smurto prieš Lietuvą aplinkybes ir viską dokumentuotų.

NAUDINGAS LIETUVAI LEIDINYS

Amerikos Lietuvių Informacijos Centras išleido jau 5-ją laidą anglų kalba knygos "Lietuvos kova už laisvę". Knygos autorius Harrison yra buvęs britų vicekonsulas Kaune ir Vilniuje. Knyga laikoma viena iš geriausių iki šiol pasirodžiusių leidinių Lietuvos bylos klausimu. Autorius, gerai pažįstas Lietuvą ir jos reikalus, pateikia medžiagą, bešališkai, tiksliai ir lengvu stiliumi. Knyga skiriama anglų kalba kalbančiam pasauliui. Ji daug pasitarnavo amerikiečius supažindinti su Lietuvos byla.

lę metų netaisytos, yra tokios prastos ir ankštos, kad būtų žala jose toliau vaikus laikyti. Netikama gimnazijai ir pati vieta. Antra vertus, atsikuriant vokiečių armija kiekvienu metu gali kareivinių pareikalauti sau ir gimnazija visai netektų pastogės. Dėl pastarosios priežasties nebūtų tat prasmės dabartinių patalpų remontuoti, nes reikėtų išleisti daug pinigų, nežinant, kaip ilgai tektų tomis patalpomis naudotis.

Mūsų visos pastangos gauti iš vokiečių tinkamesnes gimnazijai patalpas buvo bergždžios. Kad trejų metų gimnazijos darbas ir Jūsų aukos nebūtų veltui, išeitis tebuvo arba patiems gimnaziją statyti arba išigyti jau gatavus namus. Jei ir būtų mūsų tarpe galvojančių, kad gimnazija su laiku turės užsidaryti, toks pastatas visuomet būtų panaudotinas ir kitiems naudingiems reikalams, pav., lietuvių senelių ir invalidų prieglaudai, kaip kad turi išsirengę latviai, ar pan. Ir Lietuvos valstybei atsikūrus, tas turtas jai būtų naudingas.

Ilgai jieškojus, pagaliau pavyko rasti gimnazijai ir bendrabučiui tinkamus rūmus prie Mannheimo — Heidelbergo. Kadangi jie yra ne paties miesto ribose, tai ir eventualaus karo atveju mažiau pavojaus, kad jie nukentėtų. Namai kaštuoja 200.000 markių ir apie 100.000 markių reikalinga jų remontui ir pertvarkymui. Taigi, iš viso 300.000 markių arba 75.000 dolerių, kuriuos mums reikia metų bėgyje sumokėti. Namų pirkimo sutartis jau pasirašyta. Turint galvoje, kad naujos gimnazijos pastatymas kaštuotų per vieną milijoną markių, kaina, palyginant, nėra didelė.

T A U T I E Č I A I! Mes kviečiame Jus į šią didelę talką. Mes prašome visų lietuviškų organizacijų paramos. Vasario 16 Gimnaziją sukūrę, pasiryžę ją išlaikyti, nesustokime pusiaukelėje. Sutelkime reikalingas lėšas ir baikime tą lietuviybės paminklą, kuris visam pasauliui liudys mūsų tvirtą tikėjimą į šviesią Lietuvos ateitį, kuriai mes dirbame ir ruošiamės.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba
Pr. Zundė, E. Simonaitis, J. Lukošius,
A. Venclauskas, E. Žalys

KARALIAUS MINDAUGO VAINIKAVIMO 700 METŲ SUKAKTIES IŠKILMĖS WASHINGTONE

Visose Amerikos lietuvių kolonijose jaučiamas didelis sujudimas, besiruošiant įvykstančioms š. m. birželio 20 ir 21 dienomis pirmojo Lietuvos karaliaus Mindaugo vainikavimosi 700 metų sukaktuvinėms iškilmėms Washingtone, kurias organizuoja Lietuvių Tautinė Sąjunga. Šiuo metu Sąjungos pareigūnai važinėja po kolonijas, sako kalbas, aiškina tų svarbių iškilmų programą. Visuomenė be įsitikinimų skirtume šių istorinių iškilmų ruošimui gyvai pritaria ir gausiai aukoja būsimoms išlaidoms padengti.

Iškilmų organizavimo darbą atsidėję dirba ALTS pirmininkas Ant. Lapinskas ir Ant. Oliš, talkininkaujant J. Valaičiui ir kitiems veikėjams. Numatoma plati ir įvairi programa. Talkininkauja dailininkai ir kiti menininkai. Į šį lietuvių sąskridį Washingtone vyksta ir Čiurlionio ansamblis iš Clevelando pilname sąsate. Jis atliks dainų programą bankete, kur dalyvaus daugiau 200 kongresmanų ir senatorių, taip pat duos atskirą koncertą ir giedos Katedroj per pamaldas.

GRĮŽTA IŠ KORĖJOS LIETUVIAI KARIAI

Mūsų Korėjos korespondentas V. P. informuoja, kad cpl. Vytautas Gobižas š. m. balandžio 6 d. ir pfc. Adakris Ivanuskas balandžio 12 d., atlikę karinę tarnybą Korėjoje, iš Pusanos išvyko Amerikos link.

V. Gobižas tarnavo uostų statybos inžinierijos daliny ir dirbo prie pakrančių tvirtinimo. Laisvalaikį praleisdavo su skautais, kur būdavo mielai laukiamas svečias. Jis grįžta pas tėvus į Brooklyną.

A. Ivanuskas Korėjoje garbingai nešė sunkią sargybų naštą. Augštesniųjų karinių pareigūnų buvo kitiems kariams statomas pareigingumo pavyzdžiu. Laisvalaikį jis skyrė Lietuvių Karių Ryšio Centrai Tolinuose Rytuose, buvo to Centro pirmininku. Grįžta į Detroitą pas savo žmoną ir mažutę dukrelę.

K A R I O PARENGIMAS

Žurnalo KARYS štabas yra numatęs pirmąjį šiais metais parengimą - gegužinę suruošti Great Neck'e pas Kasmocių liepos mėn. 12 dieną.

L. S. Ramovės New Yorko skrybių valdyba, remdamosi KARIO Nr. 4-me paskelbtu L. S. Ramovės Centro Valdybos atsišaukimu, pasižadėjo visokeriopa šį žurnalo parengimą remt.

NAUJOS KNYGOS

GYVAČIŲ LIZDAS KNYGŲ RINKOJE

Francois Mauriac: GYVAČIŲ LIZDAS. Romanas, 282 psl., kaina \$2.60. Vertė Jurgis Griška. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Ši knyga yra vienas žymiausių F. Mauriac kūrinių, už kuriuos jis gavo pereinū metų Nobelio literatūros premiją. Šiame romane autorius meistriškai vaizduoja neapykanta, šykštumu ir žemomis aistromis pritvinkusia širdimi žmogų, iškeldamas aikštėn užnuodintos dvasios paslaptis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI Nobelio premijos laureato **W. S. Reymont** **Kaimiečiai**, I tomas, 352 puslapiai, kaina \$3.00, tiražas tik 750 egz. Išleido: "Nemunas" 3153 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Sukrauta J. Karvelio prekyboje: 3249 S. Halsted St., Chicago 1, Ill.

Šis garsus veikalas išverstas į visas kultūringų tautų kalbas ir kai kuriuose kraštuose susilaukė net 43-čią laidą.

Šį premijuotą Nobelio premijos veikalą Nepr. Lietuvoje buvo išleides "Sakalas" ir vienu metų laikotarpyje visa laida buvo išsemta.

Sabik - Vogulov, RAUDONASIS SIAUBAS nugalėjo Vokietijoje. Vertė A. V. Išleido "Dobilas" Chicagoje. 103 psl., kaina 1 dol. 25 ct. Sovietų Armijos karininko, praėjusio kelią nuo Stalingrado iki Berlyno, atsiminimai, piešiantieji žvėriškai brutalią vaizdą, kokį atnešė bolševikai okupuoton Vokietijon. Knygutė gaunama šiuo adresu: E. Vilutis, 3736 Pulaski St., E. Chicago, Ind.

Stasius Budavas, LORETA. Mergaitės likimo romanas. Antroji peržiūrėta laida. Išleido Europos Lietuvių leidykla BENDRIJA. Viršelis Kazimiero Dargio. Spaudė NIDOS spaustuvė Londone 1952 metais. 172 psl., JAV pardavinėjama po 1 dol. 80 ct. — Romanas įdomus ir patrauklus, šalia meilės intrigos pa-vaizduojas ir nepriklausomos Lietuvos ekonomiškai ir kultūriškai kylantį gyvenimą. Suinteresuotieji gali užsisakyti, siųsdami pinigus KARIO adresu.

SANTARVĖ, 1953 m. balandžio-gegužės mėn. Nr. 3 (8). Rezistencinis visuomeniniu ir kultūros reikalų žurnalas. Redaktorius F. Neveravičius. Redakcinį sambūrį sudaro: Dr. J. Greimas, K. Drunga, B. Raila, H. Žemelis, S. Žymantas. Leidžia Lietuvių Rezistencinės Santarvės Infor-

macijos Biūras. Šio numerio 48 puslapiuose telpa daug įdomių politinio, visuomeninio, informacinio ir kultūrinio pobūdžio straipsnių. Skaitytojo dėmesį ypač patraukia prof. M. Biržiškos straipsnis "Okupuotos Lietuvos reikalai".

LIETUVA, Politikos žurnalas, 1953 m. sausio mėn. Nr. v. Apimtis 96 psl., kaina 50 ct. Šiame numery rašo: S. Sužiedėlis — Vasario 16-tosios istorinės atramos, prof. Steponas Kolupaila — Vandens ūkis, Vaclovas Biržiška — Laikiniosios "vyriausybės", A. Rukuiža — Nederlingų plotų išnaudojimas, dr. Bronius Nemickas — Tarptautinių nusikaltimų kodeksas ir Vladas Juodeika — Žemės valdymo klausimu. Toliau seka apžvalginiai straipsniai ir dokumentai bei

knygų skyrius. Iš apžvalginių ypatingo dėmesio vertas V. Vaitiekūno straipsnis apie V. Sidzikauską jo 60 metų sukakties proga.

VARPAS, Lietuvių Demokratų Partijos 50 metų ir Varpo 65 metų sukaktims paminėti. 65 leidimo metai. 1953 m. 1 nr. 112 psl., kaina 1 dol. Turinyje: dr. J. Pajaujis — Dėl tautos ir laisvės, B. Almantas — Vidurinėsios lietuvių politinės srovės kelias, M. M. — L. V. L. S-ga Lietuvos išlaisvinimo kovoje, A. Devenienė — Tarptautinė Valstiečių S-ga I. P. U., dr. J. Šaulys — Mano kelias varpininkų gretose, M. Mackevičius — Lietuvos išlaisvinimo veiksnių teisinė ir politinė padėtis, dr. V. Butrimas — Mūsų švietimo praeitis ir ateitis, V. Kavolis — Komunizmas, Lietuvos jaunimas ir mes, H. Blazas — Pasaulėžiūra ir ideologija politikoje, pabaigoje — Žemės reformos pradininkai ir Laisvinimo baruose.

Keletas neseniai pasirodžiusių karinės reikšmės knygų

1. The Armor of Organization. Autorius Alvin Brown. 597 psl. Ginkluotų pajėgų organizacija ir naudojamų metodų tyrimas. Išleista The Hibbert Printing Company, New York. \$5.50.

2. The Armenian American in World War II. Autorius James H. Tashjian. 511 psl. Išleista The Hairenik Association, Boston. \$6.00.

3. History of the German General Staff. 1657-1945. Autorius Walter Goerlitz. Versta iš vokiečių kalbos psl. Išleista Frederick A. Praeger, New Yorke. \$7.50.

4. The Amazing Mr. Doolittle. Gen. James H. Doolittle biografija. Autorius Quentin Reynolds. 313 psl. Išleista Appleton-Century-Crofts, New York. \$3.95.

5. The Eagle and the Rock. Autorius Frances Winwar. 384 psl. Istorinė novelė, greičiau romantiška Napoleono biografija. Išleista Harper & Bros., New York. \$3.95.

6. March or Die. Autorius Howard Swigett. Iliustruota Svetimšalių Legiono istorija. 239 psl. Išleista G. P. Putnam's Sons. \$3.75.

7. Broadax and Bayonet. JAV armijos vaidmuo šiaurės Vakarų išsi-

vystymo 1815-1860. Autorius Francis Paul Prucha. Iliustruota, 263 psl. Išleista State Historical Society of Wisconsin, Madison. \$4.00.

8. The History of the French First Army. Autorius Maršalas De Latre de Tassigny. Įžanga Gen. Eisenhower ir įvertinimas kpt. B. H. Liddell Hart. Iliustruota, 532 psl. Išleista The Macmillan Company, New York. \$9.50.

9. Back Down the Ridge. Autorius W. L. White. Sanitarijos personalas Korėjoj. 183 psl. Išleista Harcourt, Brace & Co., New York. \$3.00.

10. I Joined the Russians. Vokiečio lakūno belaisvio dienoraštis apie komunizmo gundymus. Autorius Heinrich von Einsiedel. Versta iš vokiečių kalbos. Iliustruota. 306 psl. Išleista Yale University Press, New Haven. \$4.00.

11. Stilwell's Mission to China. J. A. V. armija Antrajam Pasauliniam Kare — Kinija, Burma, Indijos teatras. Autoriai: Charles F. Romanus ir Riley Sunderland. 441 psl. Iliustruota. Išleista U. S. Government Printing Office, Wascington, D. C. \$5.00.

Z. R.

MARGIEJI LAIŠKELIAI KARIUI

Laiškas iš Romos

Kun. Ad. Pupšys iš Romos, atsiųsdamas metinę KARIO prenumeratą, rašo:

"Mielas KARY,

Nors jau keleri metai nuriedėjo praeitin, kaip apleidau karių gretas arba, teisingiau pasakius, jas pakeičiau į Kristaus karių eiles, bet karių pasišventimas dėl kitų ir pats jų organas KARYS liko man artimas ir mielas. Džiaugiuos, kad jis pajėgia apjungti nors dalį buvusių ir esančių karių, nes visus surišti pasiaukojančia kario dvasia neįmanoma: — dalis kaujasi gimtosios tėviškės erdvėje, o kita dalis neša sunkų gyvenimo jungą Rusijos gilumoje, kurių pasiekti KARIUI nėra galimybių.

Linkiu sėkmės ir nenuilstamai dirbti, kad lietuvis karys vėl galėtų pajusti esąs savos tėviškės sargyboje.

Telaimina Aukščiausias karius ir KARIO užsibrėžtus darbus!

Su pagarba

Kun. Pupšys".

Roma, 1953.IV.26.

Mielas KARY,

Siunčiu Tau 4 dol. Money Order, linkėdamas geros sėkmės ir ryžtingo kelio kovoti iki pergalės, kol mūsų Tėvynėj suskambės laisvės varpai.

Buvęs karys

j. p. A. Garbaš

...Jūsų žurnalas yra lyg druska, kuri palaiko nuo gedimo, duoda naujų jėgų siekti to, ko visas pasaulis taip labai laukia. Skaitydamas KARĮ prisimenu visas savanorių kovas ir pergyvenimus... Lietuviškoje dvasioje redaguojamas žurnalas primena man, kad esu gimęs lietuviu, Lietuvos duona augintas, jos papročiais auklėtas ir jos didvyrių — kunigaikščių bei karių — dvasioje stiprintas. Gyvendamas vienas tarp svetimų jaučiuosi garbingas, galėdamas save ir savo kenčiančią tautą reprezentuoti svetimųjų tarpe. Prisipažindamas esąs lietuvis, aš įgyju naujų draugų savajam kraštui, įgyju naujų simpatijų bei užuojautos kenčiančiai mūsų tautai...

JAV karys Juozas Mickūnas
1953. IV. 7.

Gerbiamas KARIO Redaktoriau,

Tik ką grįžęs iš namų, kur praleidau 10 dienų, radau Jūsų atvirutę... Tuo tarpu negaliu išsiųsti daugiau prenumeratos sumos... Labai gražu, kad dar ir dovanas skirate, kurie užsimoka prenumeratą.

Linkiu Jūsų redaguojamam KARIO žurnalui kuo geriausios kloties, kad jis apjungtų visus Lietuvos karius. Nesvarbu, ar jie kariavo prieš keliasdešimt metų, ar dabar kariuoja ar dar kariaus dėl pavergtos tėvynės išlaisvinimo.

Su pagarba

Pvt. Juozas Mickūnas, jr.
Camp Pickett, 1953. IV. 24.

Gerb. KARIO Redakcija!

Siunčiu Karį prenumeratą už 1953 m. 4 dol. ir 2 dol. Kario paramai... Linkiu daug laimės redaktoriui ir visam Kario štabui.

Tariu širdingą acių už knygą MEDINIS ARKLYS, kuri man labai patinka.

Su pagarba

1919-1922 m. m. savanoris-kūrėjas
Ferdinandas Valentukevičius
Nashua, N. H., 1953.V.17.

Prof. K. Pakštas iš Pittsburgh, Pa. rašo:

"Gerbiamieji,

šiam laiške siunčiu čekį \$4.00, atsilgindamas skolą ir nuoširdžiai prižadamas Tamstų darbu ir pasišventimui.

Kazys Pakštas".

Pittsburgh, 1953.V.8.

Gerb. KARY!

Siunčiu Tau 8 dol. už 1953 metus. Kas per daug, tebūnie Tavo stiprėjimui.

Zigmas Judžentis

Kanada, 1953.V.1.

Gerb. KARIO Redakcija,

Šiuo laiškučiu siunčiu gilią padėką už knygą MEDINIS ARKLYS ir kartu 4 dol. už 1953 metų KARIO prenumeratą, o 1 dol., idant KARYS galėtų lankyti visas lietuviškas šeimas, nesvarbu kur jos bebūtų.

Su pagarba

VI. Gedmintas
Worcester, 1953.IV.22.

IR KARIUI MALONĖKITE SKIRTI TRUPUTĮ DĖMESIO

Tarp daugelio pavasarinių reikalų, Mieli Skaitytojai, nepamirškite KARIO. Prisiminkite ir jį, bent tiek, kiek Jūsų kaip prenumeratorių įsipareigojimai jį liečia. KARYS kas mėnesį reguliariai privalo aplankyti savo skaitytojus. Kad jo žygis būtų tvirtas, jo gyslomis žaliasis kraujas nuolat turi tekėti. Gi šiuo metu pradedama jausti jo sumažėjimas. Ir tik dėl to, kad ligi šiol tik trečdalis skaitytojų yra atlikęs savo pareigą — susimokėjęs šių metų prenumeratą. Du trečdaliai skaitytojų, nors jų dauguma gavo ir mūsų dovaną knygą MEDINIS ARKLYS, dar vis neprisiruošia tos būtinos pareigos atlikti. Maloniai prašome visus paskubėti tos pareigos atlikimą.

Iš tų visų skaitytojų, kurie gavo su mūsų lydraščiu minėtą knygą dovanų, bus laukiama nekeičiant sąlygų šių metų prenumeratos atsiseimimo ligi birželio mėn. pabaigos. Kas ligi to laiko neatsiteis, už gautą knygą privalės mokėti atskirai.

Tiems mieliems skaitytojams, kurie savo pareigą yra atlikę, reiškiamo nuoširdžią padėką. Dėkingi esame ypatingai tiems, kurie, stiprindami savo gražiais laiškais KARIO dvasią, nepamiršta ir priedo, kai kurie ir stamboko. Per paskutinį mėnesį KARIUI paramos atsiuntę šie skaitytojai:

St. Gudas iš Brooklyno	\$10.00
J. Ginkus iš Brooklyno	\$5.00
Zig. Judžentis iš Kanados	\$4.00
Ern. Bliudnikas iš Brockton, Mass	\$2.00
Kumpikas iš Brooklyno	\$2.00
F. Valentukevičius iš Nashua, N. H.	\$2.00
J. Atkočius iš Ozone Park, N. Y.	\$1.00
R. B. iš Brooklyno	\$1.00
J. Andrikonis iš Buckland, Conn.	\$1.00
Br. Bajerčius iš S. Boston, Mass.	\$1.00
VI. Bartninkas iš Kanados	\$1.00
J. Čėsna iš Chicagos	\$1.00
B. Dapkus iš Westfield, Mass.	\$1.00
VI. Gedmintas iš Worcester, Mass.	\$1.00
P. Gumbinas iš Kanados	\$1.00
J. Jankus iš Brooklyno	\$1.00
V. Jautokas iš Chicagos	\$1.00
O. Jankutė iš Chicagos	\$1.00
F. Jurevičius iš Kenosha, Wis.	\$1.00
Br. Mozūras iš Kandos	\$1.00
M. Klikna iš Chicagos	\$1.00
Jul. Susmaras iš Chicagos	\$1.00

Visiems atsiuntusiems paramos nuoširdžiai dėkingas KARYS,
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

KUPRINĒS PABĪROS

PAVASARIO LINKSMYBĒS

1953 metāi

Kai saulelē vēl atkōpdama budino sviētā
 Ir, karštos taikos triūsus pargriaudama, juokēs.
 Ginklū pramonēs vēl didžius ūszakumus gavo,
 Ir taksū numušimas vēl mums ī niekā pavirto...
 Tuoj laukus atomū spinduliais varkšlendami glostē,
 Ir daineles taikingas Maskvos lakštingala suokē.
 Vakarai su draugais visais atsibudino džiaugtis
 Ir jau rengēsi numest sunkiā šarvuotā skrandā.
 Vislab, kas Korējos bjaurybēj murkdēsi keikdams,
 Vislab, kas New Yorko dugne gyvendams perziemavojo,
 Ar po kompartijas keru per žiemā buvo tūnojes,
 Vislab tuoj pulkais īšlindo Malenkovā sveikint...
 Progresyviai visokie, lyg kurmiai, tā šilumā gyrē,
 Lyg musēs, vabalai ir uodai su kaimene blusū
 Mus jau pykint vēl pulkais susirinko,
 Ir "ponus" taip, kaip DP, īgelt īšsižiojo.
 Štai, ir Bitins jau šeimynā savo īšjudint
 Ir prie darbo siūst bei kā pelnyt neužmiršo.
 Tuoj pulkai jū pro plyšius īšlīsti pagavo,
 Ir lakstydami ant "steičiaus" žaisti pradējo.
 O vorai jū, kampuos sēdēdami, vēl planus audē
 Ir medžiot rublius tyloms slampinēdami rengēs.
 Bet ir Maskvos meška šokinēdama džiaugēs
 Ir suplēšyt kā tylomis ī Korējā traukē.

Ale dyvai kokie, nei viens īs didžiūjū ponū
 Mūs vyrū ūžuštū ir visaip nukankintū
 Nei per radarā anksčiau nelaisvēj nepastebējo...
 Ak, šlovings Dieve, kaip dyvins tavo sutaikymis!
 Kad mūs biednū sūnū žudikai niekingi
 UN palociuose, aure, taikingai susisēdē
 Prie "dringso" gardaus podraug sapnuodami knarkia...
 Ir tu, taikos paukšteli miels, pas mus nesirodai,
 Ir taip jau, kaip mes, mele pasislēpēs sau lindai.
 Ir tiktai glupas vilties muses sapnuodamas gaudai.
 O štai, kad mes vēl linksmi pavasarj švenčiam
 Ir darbus "faktoriuos" ir ant laukū jau dirbt pasitaisom,
 Tuoj ir tu nutvērēs patrankos vamzdj
 Ir kitokiais balsais ir dejavimū garsais
 Ragini mus pasidžiaugt ir mūsū lengvini darbus...
 Tu, niekings žmogau, mokinkis čia pasikakint,
 Kad tau kartais tropijas skūpiai prisilakti.
 Į vergus žiūrēk! Milijonai Sibire nei plutos ten negauna,
 O dažnā, stokojant jēgū, NKVD dalgis nugnybia...
 Juk ir jie kasmet namus pamatyt dar geidžia,
 Kūdā vis ir alkstantj pavasarj randa...

Taip graudžiai besijuokiant, štai, ūžims pasikēlē
 Ir USA erelis didingai pasirodē.
 Duok, Dieve miels, kad jo kalba garsinga
 Visus šliužus ir meškas raudonāšias
 Iš mūs gimtū namū dar šj pavasarj īšgintū...

Bent kiek duonelaitiškai īšraitē Dagiliukas

ARMIJA IR BEZDŽIONES...

Iki šiol mes žinojome, kad vyrai merginoms mēgs-
 ta īškirsti visokiū pokštū: ar tai svirno duris naktj
 smala īštepa, ar tai skardinē īš šulinio īškēlē, ir pienā
 īšgērē, ī pastarajā rūtū prideda ir vēl vandenin nu-
 leidžia, ar vasarā besimaudančioms, kur per rugius
 slapčiomis prisēlinē, jū drabužius paslepia...

Neteko girdēti, kad panašius īšraitymus sugalvotū
 vyrams moteriškoji giminē. O, štai, dabar mums vienas
 vyras īs armijos rašo: "... tarp kitko, mes dabar
 gyvename Panamos džianglēsē. Mus tyko daugybē
 vsokiū plēšriūjū žvėriū, gyvačių ir šliužū. Iš mūs be
 pertraukos kvatojasi tūkstančiai bezdžioniū...

Antai, vienā dienā nuėjome īssimaudyti. Kiek pa-
 sipūškinē īšlipame īs upēs ī krantā ir ... vienas ka-
 rys neranda savo drabužū. Nustebē žiūrime, ugi di-
 džiulē bezdžionē tuos drabužius belaikanti savo glē-
 byje, augštai medyje. Ilgai vargo vyrukas, kol tā
 lamā prisīšnekino, kad jī numestū jam žemyn karinė
 uniformā ir baltinius..."

"Vienas mūsū prisijaukino bezdžionē palapinēn.
 Grįžtame kartā īs sargybos, ugi, tas vyrukas žiūri,
 kad slapčia atsilankiusi palapinēn bezdžionē priteršu-
 si jo gražiai paklotā lovā..."

Žinoma, mes nenustatēme ar tuos pokštus īškirsto vy-
 riškoji ar moteriškoji giminē... Bet vis dēlto bezdžio-
 nē..."

Alg. Gdr.

NARSUSIS PULKININKAS

Tai nutiko Pirmojo pasaulinio karo metu Rusijoje.
 Vienā rytā vienoje kariuomenēs stovykloje senukas
 pulkininkas rezervistas vykdē rytinį apsiprausimą.
 Jam patarnavo du pasiuntiniai - kareiviai.
 Pulkininkas, īšlengvo rengdamasis, tiems vyrukams
 īšdidžiai pasakojo savo prisiminimus īs rusū - japonū
 karo Mandžiūrijoje.

"Koks čia dabar karas, vaikai! Ot aš kada karia-
 vau, tai buvau narsus vyras. Žinote, tada buvau dar
 jaunas ir vadovavau kuopai. Atakuojamē, žinote, kar-
 tą tokiā pasiutusiai įtvirtintā augštumą, o japonai
 nesitraukia, ir gana. Tada aš īssitraukiau kardā ir,
 īškēlēs dešinēj rankoj, sušukau: pirmyn, vyrai, už
 tėvelj carā, už motinā Rusijā!... Tuo tarpu kad duos
 man per tą rankā atlēkēs japonū artilerijos sviedi-
 nys... Ir nukirto... Tada aš greitai sučiupau kardā
 kairiajā ranka ir vēl pirmyn. Po valandēlēs kitas
 sviedinys nukerta man kairē kojā... Bet aš visticiek,
 kardu pasiramsčiuodamas, nuvedžiau kuopā atakon,
 ir augštuma buvo garbingai paimta šturmu..."

Abu vyrukai žiūrējo akis īsplētē ī savo pulkininkā,
 vienbalsiai patvirtindami jo nepaprastā narsumą.

Pulkininkui nuėjus prie stalo pusryčių, vienas pa-
 siuntinių tarē draugui:

— Klausyk, Vanka, kaip čia gali būti? Juk mūsū
 pulkininkas turi abi rankas ir kojas?

— Kā čia mums daug galvas laužyti, Sergiejau.
 Jeigu vadas sako, tai, matyt, teisybē..."

J. M. K.

Iš vakariečių humoro

Naikintuvo vadas: —

— Sustabdyt laivą! Priešo povandeninis biesas palindo po mumis!

Artilerijos karininkas:

— Tuoj leidžiame gilumines bombas!

Vadas: —

— Dar negalima! Pirmiausia turime nuleisti narą su propogandiniais lapeliais...

— Ar žinai, kodėl kariuomenėje nevartoja medžioklinių šautuvų?

— Turbūt pulko vadas nenori leidimo iš policijos prašyti, — atsako jaunas kareivis.

— Pasakyk, Anuprai, kodėl mūsų žemė yra apvali?

— Šito, tamsta skyrininke, aš nepastebėjau...

Šokiuose

Jonas: — Brangioji, kol aš tavęs nepažinau, mano gyvenimas buvo tuščias kaip Sacharos dykuma...

Stasė: — Taip, tai štai kodėl tu šoki tango kaip tikras kupranugaris.

SKAITYTOJUS KVIEČIAME ISIGYTI ŠIAS VERTINGAS KNYGAS

Rašant KARIO adresu, galima įsigyti šias knygas:

1. J. Petraitis, LAISVĖ GINANT, I-mas tomas, kaina..... \$2.00
2. J. Petraitis, KAIP JIE MUS SUŠAUDĖ \$1.80
3. M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELAS, I-mas tomas \$3.00
4. M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS, II-ras tomas \$3.00
5. Stasius Būdas, LORETA, Mergaitės likimo romanai \$1.80
6. M. Vaitkus, ČIRIKSAS SIAUBE, Nevelė \$1.00
7. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, pasakos vaikams \$1.00
8. Vytė Nemunėlis ir Vyt. Augustinas, PO TĖVYNĖS DANGUM, eilėliuota apysakaitė ir foto vaizdai \$2.00

Šios visos knygos yra vertingos suaugusiems, jaunimui ar mažiesiems. Siųskite užsakymus šiuo adresu:

K A R Y S
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

KARIO platintojas ir atstovas Chicagoje yra

Balys Brazdžionis,
2421 W. 45th St.,
Chicago 32, Ill.

Mielus čikagiečius prašome žurnalo reikalais kreiptis į jį.

TAUPYKITE PER PAŠTĄ. SAUGU IR PATOGU. MES APMO-KAME PAŠTO IŠLAIDAS.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.

235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction
at 202-04 North Broad Street
STATEMENT OF CONDITION
AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans	\$8,318,834
Improvement Loans	25,543
Loans on Savings Accounts	82,997
Federal Home Loan Bank Stock ..	175,000
Cash on Hand and in Banks	1,112,033
Office Building and Equipment ..	165,668
Parking Lot — 1415 Race Street ..	22,723
Deferred Charges and Other Assets	15,791
TOTAL	\$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts	\$8,428,470
Advances—	
Federal Home Loan Bank	850,000
Loans in Process	55,431
Other Liabilities	10,311
Employees' Retirement Reserve ..	22,077
Other Specific Reserves	3,520
General Reserves	\$295,500
Surplus	252,278
TOTAL	\$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA —
SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ
INDĖLIAMS.

KARIO atstovas Brazilijoje yra:

MELDUTIS LAUPINAITIS,

Caixa Postal, 118
Sao Paulo, Brazil

Prenumeratos atsiteisimo ir kitais žurnalo reikalais prašoma kreiptis į jį.

ISIGYKITE VERTINGUS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, I tomas \$3.00

"Lietuvių Tautos Kelias", M. Biržiška, II tomas \$3.00

"Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.50

"Žemė", poezijos antologija \$4.00

"Žinomieji Lietuviai", JAV pasižymėjusių lietuvių biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos "Kario" redakcijoje, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienas", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

K A R Y S VISŲ LIETUVIŲ ŽURNALAS

Isigyk pats sau ir kitam dovanų nupirk knygą

S I E L A už S I E L A

parašytą saleziečio D. Pilla ir su-lietuvintą misijonieriaus kun. A. Sabaliausko, kurią išleido Lietuvių Saleziečių gimnazija Italijoje.

Knyga turi 307 puslapius, 43 paveikslus ir įrišta į kietus vršelius.

Kaina \$2.00

Tai įdomi, intriguojanti istorinė apysaka, paimta iš realių gyvenimo įvykių.

Platintojai ir pavieniai ją gali gauti: Mr. E. Dambrasas, 4501 So. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbutinės kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

P r e n u m e r a t a (4 dol.) ar jos da-
lį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bush-
wick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVICIAMI ATSLANKYTI

**TURIZMO IR APDRAUDOS
BIURAS**

Plečiant ir tobulinant biznį buvo reikalinga persikelti į didesnes ir patogesnes patalpas (skersai gatvę), kad savo klientams patarnavus:

**Turizmo — Kelionių,
Ivairiausių Apdraudos,
Nuosavybių Pirkimo ir Pardavimo,
Biznio Knygų Vedimo,
Taksų (Income Tax) Paruošimas,
Pinigų Persiuntimo ir Skolinimo,
Imigracijos ir Pilietybės,
Notarinių Dokumentų Tvirtinimo,
Vertimų ir įvairiausių kitais reikalais.**
KNYGYNAS — LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visuose šiuose reikaluose jums greitai ir ma-
laniai patarnaus broliai

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Kampas Adams St. Tel. Market 2-4867

Patogus privažiavimas autobusu
(Autobusas Nr. 4 sustoja prie durų)
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
Sekmadieniais ir šventadieniais nuo 12 iki 1 v.
dieną. Kitokių laiku pagal atskirą susitarimą.
Ateikite ir įsitikinkite!

**LIETUVIŲ
DIENOS****MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS
MAGAZINAS**

Kiekvienas lietuvis turėtų jį skaityti.
Metinė pren. \$4.00. Adresas:

9204 S. Broadway, L. A. 3. Calif.

Kai tamsos galybė naikina šimtmečiais
sukurtas mūsų tautos kultūrinės vertybes,
kiekvieno lietuviu inteligento pareiga
yra skaityti, platinti ir palaikyti vienin-
telį kultūros žurnalą

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremyje, jau tretį metą
Amerikos žemyne jungia vieningam kū-
rybos darbui mūsų geriausias mokslo,
meno ir literatūros jėgas;

AIDAI, palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir
pranašauja giedrą laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės
iki šiol rodomu palankumu,

1953 METAIS

DAR KARTĄ KIEKVIENĄ LIETUVIŲ INTELI-
GENTĄ KVICIA Į SKAITYTOJŲ EILES.

Prenumeratos kaina: JAV ir Pietų
Amerikoje — metams 5 dol., Kanado-
je — 5.25, kituose kraštuose — 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

AIDAI, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Šv. Pranciškaus**VARPELIS**

mėnesinis religinio, šv. Pranciškaus dvasioje,
patriotinio turinio, gausiai iliustruotas žurnaliu-
kas. Leidžia Tėvai Pranciškonai. Kaina me-
tams \$2.00. Užsisakoma šiuo adresu:

VARPELIS

FRANCISCAN FATHERS,
Kennebunk Port, Maine.

Skaitykite ir platinkite

“TĖVŲ KELIĄ”!

Venecuelos lietuvių mėnesinis žurnalas

Rašyti: Revista Catolica Para Lituanos,
Aportado 369,
CARACAS—VENEZUELA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių
laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių
ir kitokių nusistatymų, todėl ypač bran-
gina visų lietuvių talką, nes tikslai bendro-
mis jėgomis galima pasiekti visiems rū-
pimų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams \$4.—
7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamam nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupes pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. Virginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ALBINAS BENIULIS

ATLIEKA PERKRAUSTYMUS
ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto pakietilius.

Kreiptis:

2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DANube 6-3245

LIŪDESIO VALANDOJ

šaukite:

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

5845 So. Western Ave. Chicago, Ill.
REpublic 7-8600—7-8601

Air Conditioned kopyčia • Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse,
gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

APLANKYK ERDVIAŲ IR PATOGIĄ SENIAUSĄ
LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS
FURNITURE CO.

4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171

CHICAGO, ILL.

Rakandai, Pc-
čiai, Televizijos,
Refrigeratoriai,
Plovimo Mašinos, Visos namų
Reikmenys.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. Townhall 3-9472

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS
LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS
MARGUTIS įsteigtas komp. A. Vanagaičio
Prenumeratos kaina metams \$3.00
Susipažinimui siunčiamas dovanai
6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3307 S. Litanica Ave., Chicago, Ill.
Tel. YAards 7-3401

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142

1410 CO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109

KOPLYCIOS VIŠOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

KAZYS KARAZIJA & CO.

GENERAL CONTRACTORS

ATLIEKA STATYBOS DARBŲ PROJEKTUS,
SKAICIAVIMUS, SĄMATAS, DUODA TECHNIŠKUS
PATARIMUS IR VYKDO STATYBOS DARBUS:
NAUJŲ NAMŲ STATYBAS, SENŲ PASTATŲ
PERDIRBIMUS IR ŠIAIP ĮVAIRIUS
TAISYMAS.

2405 West 51st St., Chicago 32, Illinois
Telef.: WA!brook 5-9763